National Library
Gen. Acquisitions Section
OTTAWA, Ont. K1A ON4
NEWSPAPER DIVISION
DIVISION DES JOURNAUX

VABA EESTLANE

Second class mail registration number — 1669.

VABADE EESTLASTE HÄLEKANDJA

ILMUB IGAL TEISIPÄEVAL JA NELJAPÄEVAL

Nr. 61 (3174) XXXIV aastakäik

Neljapäeval, 15. augustil 1985 — Thursday, August 15, 1985

Üksiknumbri hind 70 senti

Balti Tribunali tunnistused

Käsitleti kõiki elualasid ja repressiooni vorme

Balti Tribunali esimese päeva sündmusist on meie ajalehes olnud lühemat reportaazhi. Avaldame seekord veel kokkuvõtted kahe päeva jooksul antud tunnistustest. Tribunal peeti SAS Skandinavia hotellis Kopenhaagenis umbes 250-pealise publikuga, kellest olulise osa moodustasid rahvusvahelise pressi ja elektroonilise meedia reporterid.

Ei puudunud ka N. Liidu telegraafiagentuuri Tassi esindajad — neid oli kolm paigutatuna saali strateegilistesse punktidesse. Nagu korraldajad teatasid oli kutse saadetud N. Liidu võimudele, kes aga kunagi ei vastanud, sest tribunalil oli süüpingis N. Liit, kelle vastu Balti Maailmakonverentsi esimees Olgerts Pavlovskis esitas süüdistuse.

Läti Maailmanõukogu ja Balti Maailmakonverentsi esimees Olgerts Pavlovskis avas Tribunali ja tervitas avakõnelejat taani konservatiivide poliitikut ja Euroopaparlamendi aseesimeest Poul Möllerit. Pärast esitas Pavlovskis Balti Maailmakonverentsi süüdistuse N. Liidu vastu. Kokkuvõttes süüdistati N. Liitu:

- **konspiratsioonis, agressioonis ja balti riikide illegaalses annekteerimises**
- **balti riikide ekspluateerimises**
- **eestlaste, lätlaste ja leedulaste deporteerimises ja venestamises, mille eesmärgiks on rahvusidentsuse, kultuuride ja keelte hävitamine**
- **inimõiguste rikkumises**

Pikas dokumendis toodi tõendmaterjali süüdistuste kinnitamiseks. Sellele lisandus 17 tunnistajat.

PEALTNÄGIJA

Esimeseks tunnistajaks oli **Kenneth Carter Benton,** endine briti abikonsul Riias. Benton jutustas, kuidas ta ise nägi Riia okupeerimist nõukogude vägede poolt. Täiesti ootamatult tulid vene tankid sõites läbi Riia tänavate. Kusagil kogunes rahvamass. Vene tankid tulistasid tsiviilelanike, kes kiiresti laiali jooksid. Hiljem nägi ta isiklikult, kuidas tänav tänava järel vägede poolt üle võeti ja suurem osa elamispinnast kohalikelt elanikelt üle võeti.

Jurist ja praegune inglise Salfordi ülikooli õppejõud **Alexander Shtromas** kõneles Baltikumi okupeerimise juriidilistest aspektidest. Ta näitas, kuidas N. Liit sammsammult rikkus nii bilateraalseid kokkuleppeid balti riikidega kui ka rahvusvahelisi kokkuleppeid ja õigust. Kuigi N. Liit oli garanteerinud balti riikide iseseisvust igaveseks ajaks, võimaldas sõja alguses Molotov-Ribbentropi pakt tema vägede sissemarsi Balti riikidesse.

Üks huvitavamaid tunnistajaid oli **Sergei Zamascikov,** kes on venelane. Tema isa oli poliitohvitser, mispärast perekond liikus ringi Valgevenes, Lätis ja Leedus. Pärast ülikooli lõpetamist Lätis 1973 hakkas ta ise ka töötama poliitohvitserina Balti sõjaväeringkonnas. Ta viibis 9 aastat Lätis ja oli seal esimene komsomoli sekretär Jurmalas.

SÕJALINE BAAS

Oma tunnistuses jutustas ta, kuidas N. Liit on muutnud Baltikumi sõjaväebaasiks, kus nüüd on igas diviisis pataljon FROG-7 rakettidega, mis kannavad ka tuumarakette. Peale selle asub Baltikumis ka mitu strateegiliste rakettide baasi, kust on võimalik tuumarakette saata üle kogu maailma. Liepajas, Riias, Klaipedas ja Paldiskis käivad pidevalt allveelaevad, mis on võimelised kasutama tuumarelvi.

Venestamise kohta parteiaparaadis, mida ta tunneb hästi seestpoolt, ütles ta muuseas:

„Püüdes säilitada muljet, et on tegemist läti rahvusest valitsusega, on ametivõimud võtnud vastu otsuse läti perekonnanimedega isikute osatähtsuse kohta tähtsamates valitsuse ja partei organites. Aga haritud noorte lätlaste partei ja valitsuse teenistusse astumise keeldumise tõttu on 75% nii komsomoli kui partei aparaadi ametnikest mittelätlased.

(Järg lk. 5)

Leila Miller ja Valdo Randpere, kes olid tunnistajaks Kopenhaagenis peetud Balti Tribunalil.

Foto: H. Trummer

Kuusalu kihelkonna lauritsapäeval esinesid duetiga Hilda Sepp ja Valve Tali, keda saatis Georg Iltal. Lauljate seljataga istumas Rahvapillide Orkester, kes esines Oskar Haameri juhatusel.

Foto: Vaba Eestlane

Ägedad lahingud Kabuli ümbruses

NEW DELHI — Rasked võitlused, mis olid ehk ägedaimad aastate jooksul, toimusid juulikuu viimasel nädalalõpul Afganistani pealinna Kabuli ümber N. Liidu väeosade ja partisanide üksuste vahel, öeldi Lääne diplomaatlikest allikaist.

Võitlused puhkesid kui muhamedi partisanid, keda tuntakse mujahideenide või pühade sõdurite nime all, katsusid läbi tungida sellest nõukogude julgeoleku valveahelikust, mis on Kabuli lennuvälja ümber.

N. Liidu üksused tulistasid vahelpidamata lennuväljalt ja nende positsioonidelt Okhairkhanast.

Tankid, samuti kergemad ja raskemad relvad olid kasutusel võitluses,

mis kestis esmaspäeval, 9. juulil Kotesanghi piirkonnas.

N. Liidu saatkonnahoone oli teadete kohaselt saanud tabamuse juba kolmandat korda sel kuul, aga üksikasju kahjustusest pole seni teada saadud. Allikad, kes rääkisid tingimusel, et neld ei identifitseerita ütlesid, et võitlus oli ka siis veel käinud, kui viimased teated Kabulist oli saadud.

N. Liidu väeosad tegid invasiooni Afganistani 1979. a. uusaastaõhtul. Nad okupeerisid kesklinna ja mitmed teised piirkonnad Afganistanis, toetades N. Liidu poolt kohale pandud kommunistlikku valitsust.

Aga partisanide üksused on viimastel nädalatel väitnud, et nõukogude väeosad on väsinud ja nende moraal on väga madal.

Umbes 400 afgaani rezhiimi sõdurit olid alistunud mujahideenidele Panjshiri orus Põhja-Afganistanis pärast, kui ühine N. Liidu—Afganistani rünnak oli tagasi löödud.

Afganistani valitsuse päevaleht „Kabul Daily Times" kinnitas, et 134 afgaani sõdurit oli leitud surnult ühe partisanide vangla lähedal Panjshiri Pass'is 23. juulil ja süüdistas, et nad olid olnud partisanide metsikuste ohvrid. Kuid partisanide allikaist öeldakse, et sõdurid olid võib-olla saanud surma N. Liidu pommituste läbi, kuna need opereerisid sealses orus.

New Delhi allikad, kasutades teateid orus toimuvast tegevusest ütlesid, et partisanide komandöri Ahmed Shah Massoudi üksused surmasid **ühe afgaani brigaadi-kindrali koos teiste kõrgemates auastmeis ohvitseridega äsjaste kokkupõrgete ajal.**

Samal ajal on partisanide allikaist teatatud, et Mir Gussamuddin, Kabuli rezhiimi pea-informatsiooniohvitser on hüpanud üle mujahideenide üksuste poolele.

Venelased asetavad miine Afganistanis

Mount Sooni — N. Liidu väeosad on paigutanud sadu tuhandeid miine piki Afganistani-Pakistani piiri, et lõpetada liikumist muhamedi partisanide, nende juhtide ja muude üksuste vahel. Tuhandeid mehi, naisi ja lapsi, kes põgenesid, on saanud ravi Pakistani haiglais kaotatud kehaliikmete ja muude vigastuste tõttu pärast astumist moondatud miinidele.

Lääne salaluure spetsialistid arvestavad, et N. Liit on lasknud õhust alla või paigutanud kuni 2 miljonit miini piki piiri pärast invasiooni Afganistani.

L.-Aafrikas rahutused kestavad

Loodetakse mingisuguste järeleandmiste võimalusele

Kuigi Lõuna-Aafrika kehtestas kaitseseisukorra mustade rahutuste mahasurumiseks pole need kaasa aidanud olukorra rahunemisele. Viimaste nädalate rahutustes on üle 60 surmaohvri. Kuna muud rahvakogunemised on keelatud, siis ohvrite matustest on saanud eriti rahvarohked meeleavaldused musta piiskopi Tutu juhtimisel.

Viimasel nädalal leidsid mustad uue märklaua oma rahuolematuse lahendamiseks: nad hakkasid kollase rassi, hindude ärisid ja kodusid rüüstama, põletades paljude kodud. Lõuna-Aafrikas on hindusid palju ja nad moodustavad seal nagu omaette ärimeeste seisuse. Mustad tegid paljud ärid tühjaks, mistõttu hindud süüdistavad politseid ja sõjaväge, et see ei seganud vahele rassivõitluste lõpetamiseks.

Vahepeal on Lõuna-Aafrika valitsus katsunud leida mingisugust kompromissilahendust. On toimunud läbirääkimised valgete valitsuse ja USA, Inglismaa ning Lääne-Saksamaa vahel,

mille alusel loodetavasti president Botha tegevat käesoleval nädalal teatavaks uuendusi apartheidi politikas.

Üheks punktiks selles olevat mustadele Lõuna-Aafrika kodakondsuse andmine, millest seni on keeldutud. Ka võidavat muuta seadust, mis nõuab, et mustad peavad elama omaette piirkondades.

Enne kui nende uuendusteni jõutakse, pole tehtud kaitseseisukorras kergendusi, vaid möödunud nädalalõpul arreteeriti juhtiv antiapartheidi juht õp. Allan Boesak ja 18 teist kirikumeest ja õpilast Cape Townis, kui Lõuna-Aafrika väeosad näitasid oma tugevust rahutustes kannatada saanud Durbani piirkonnas.

Arreteerimised tehti just kuulduste ajal, et valgete valitsus oli läbirääkimisi pidanud Nelson Mendela, vangistatud Afrika National Congress juhi vabastamiseks,

kes on saanud mustade võitluse sümboliks, kuid kel olid omal ajal eriti tihedad sidemed kommunistidega.

Nüüd arreteeritud õp. Boesak on segarassiline. Ta on United Democratic Front (UDF) organiseerija, kes juhib võitlust apartheidi vastu. Ta on World Alliance of Reformed Churches juht. Arreteeritud olid just minemas matusele, kus politsei katsus laiali ajada 150 inimest. Kui politsei lähenes heitis keegi neile granaadi, mis vigastas kuut politseinikku. Kõik arreteeritud vabastati kautsjoni vastu.

USA diplomaadid ei usu, et kuigi Lõuna-Aafrika president Pieter Botha on lubanud mõningaid reforme aparatheidi struktuuris,

pole selles siiski ettenähtud 24 miljonile mustale valgetega samaväärsuse andmist.

Valgete valitsus on andnud järele internatsionaalsele survele kaalutlemas piiratud kodakondsuse ja poliitiliste õiguste andmist mustadele ja kergendamaks liiklemise eeskirju. Reformid arvatakse tehtavat teatavaks käesoleval nädalal.

Valimised Afganistanis

ISLAMABAD — Afganistani partisanide juhid ütlesid, et ühepäevase etteteatamisega valimised selles sõjas kannatanud maal on vaid pettus. Kohalikud valimised, mis on esimesed pärast marksistide poolt teostatud võimu ülevõtmist 1978. a., tehti teatavaks president Babrak Karmali poolt riiklikus raadios.

Ta ütles, et plaani on heaks kiitnud revolutsioonilise nõukogu presiidium, mille juhiks on president ise. Valimine algas kohe järgmisel päeval, pühapäeval, 11. augustil, aga ta ei öelnud millal need peaksid lõppema.

Partisanide esindaja Maulvi Mohammed Yunus Khalis ütles, et nad kontrollivad 80% Afganistanist ja ta ei arva,

et paljud inimesed võiksid hääletada nõukogude valimistel, kuna kandidaadid satuksid afgaani rahva ja eriti partisanide viha alla, kuid Karmal tahab rahvast petta sellise taktikaga.

Kabuli raadio ütles, et tuhanded inimesed olid käinud Afganistani pealinnas Kabulis hääletamas. Karmal ütles, et uued nõukogud peaksid lõpetama partisanide infiltratsiooni Pakistanist ja Iraanist. Arvestatakse, et ca 4,5 miljonit afgaani on põgenenud neisse kahte naaberriiki.

Pakistani ja Afganistani välisministrid on leppinud kokku läbirääkimisteks 27. augustil Genfis, kus tahetakse kahe riigi vahelisi poliitilisi probleeme selgitada.

N. Liidu õhujõud ründasid afgaani küla

ISLAMABAD — Afgaani valitsuse vastu võitlevad partisanid teatasid 25. juulil, et N. Liidu õhujõud ründasid Afganistanis ja on sel kuul surmanud 23 tsiviilisikut. Rünnakud olid kättemaksuks partisanide raketirünnakule valitsusvägesid pooldavale külale.

Üks vanem partisanide juhtidest ütles, et mässulised tulistasid 30 maapinnalt tulistatavat raketti Ghazgi külale 9. juuli õhtul, kuna selle küla elanikud toetavad valitsusvägesid. Rünnakul oli saanud surma 6 valitsuse miilitsameest ja teised haavata. Järgmisel päeval pommitasid N. Liidu lennukid kättemaksuks partisane toetavat küla.

Suurem partisanidegrupp ütles, et afgaani sõdurid tulistasid mässulisi ja varustuskonvaid Pantia provintsis, kui see oli sisenemas maale Pakistanist, surmates 23 partisani ja haavates 57.

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

VABA EESTLANE

VÄLJAANDJA: O/Ü Vaba Eestlane, 1955 Leslie St. Don Mills, Ont. M3B 2M3

TEGEVTOIMETAJA: Hannes Oja

TOIMETAJA: Olaf Kopvillem

TOIMETUSE KOLLEEGIUM: Karl Arro, Heino Jõe, Olev Trilas

TELEFONID: toimetus 444-4823, talitus (tellimised, kuulutused, ekspeditsioon) 444-4832

TELLIMISHINNAD Kanadas: aastas $54.—, poolaastas $30.— ja veerandaastas $16.—

TELLIMISHINNAD väljaspool Kanadat: aastas $68.—, poolaastas $37.— ja veerandaastas $19.—

Aadressi muudatus 70 c. — Üksiknumbri hind 70 c.

KUULUTUSTE HINNAD:
Üks toll ühel veerul: $5.00, esiküljel $5.50

FREE ESTONIAN

Published by Free Estonian Publisher Ltd.
1955 Leslie St. Don Mills, Ont. M3B 2M3

Helsingi juubelikonverents

Helsingis on kolmekümneviie riigi välisministrid istunud koos ja „juubelikonverentsil" arutlenud möödunud aastate töötulemusi, õigemini tulemusteni jõudmatust. Ida on süüdistanud tavakohaselt Läänt ja Lääs on samaga vastanud. Esialgul näis juba kohe, et mingit vajadust sellise juubeli pidamiseks üldse polnud, kuid mõned on siiski suutnud selles ka positiivset näha, peamiselt just tutvuda uue N. Liidu välisministri Eduard Shevernadzega, kes vastupidi semistele N. Liidu välisministreile mõistvat naeratada. Sellest loevad mitmed välja suurt võitu Lääne tulevikule. Keegi ei mõtle, et venelane võis naeratada nende naiivsete üle, kes on valmis uusi pakkumisi tegema.

On ameeriklasi, kes konverentsi juba aastaid on iseloomustanud kui Jalta II. Kui esimesel anti venelastele ebanormaalsed suured järeleandmised poole Euroopa näol, siis Helsingis nõustuti sõjajärgsete piiridega ja kinnitati need venelaste suureks meeleheaks ilma, et nad naeratuse näole vorminuksid.

Kui 35 riiki alla kirjutasid 1975. a. Helsingi kokkuleppe lõplikule aktile, lubades respekteerida inimõigusi ja põhilisi vabadusi, kaasaarvatud mõtte, südametunnistuse ja usuvabadus. Lubati ühendada perekondi, võimaldada vabade ideede informatsiooni levikut ning laiendada kaubanduslikke ja teaduslikke sidemeid. Kümme aastat on näidanud, allakirjutajad olid väga optimistlikud või lihtsalt naiivsed venelastega suhtlemisel, kellele ükski antud lubadus pole nende ajaloo jooksul seni midagi tähendanud.

Kui kümnendal aastapäeval loodeti allakirjutatud akti sisu kohaseid tulemusi aruandeis loetleda, siis pidid kõik tunnustama, et Helsingi kokkulepe on vaid suur ebaõnnestumine, nagu üks USA konservatiivne poliitik end väljendas murtud lubatuste juubelikokkutulekuks.

Kui enamusele läänemaailma elanikele pole kokkulepe tähendanud konkreetselt tajutavat olukorda, siis idabloki elanikele on see osutunud saatuslikuks. Nad uskusid, et N. Liit peab nii suure kogu ees allakirjutatud lubadust ja tekkis erimeelsete (dissidentide) liikumine Helsingi kokkuleppe järelvalvegruppide näol. Mitmes okupeeritud või satelliitriigis loodud grupid sattusid peagi politsei tähelepanu alla ja mitmed neist on lõpetanud elu Siberi karistuslaagreis. Moskvas loodud sellise grupi 20-st liikmest on vaid kaks veel vabad. Enamus on vangilaagreis või vigase tervisega sunnitud N. Liidust lahkuma. Eestlasist on Jüri Kuke saatus dramaatilisim näide kuidas N. Liit on tema poolt antud lubaduse rakendajat kohelnud. Mart Niklus kannatab praegugi vangilaagreis erimeelsuse pärast, mida N. Liidu poolt ametlikul rahvusvahelisel foorumil lubati. Aga lubatud on seal ennegi.

Helsingi konverentsil andsid allakirjutajad lubaduse, et vastupidi venelaste patentvastusele, kõike siseasjuks pidada, Helsingi andis väljaspoolseile jõududele õiguse nõuda selgitust inimõiguste rakendamisest N. Liidus, nagu on tehtud Andrei Sahharovi jt. juhtudel, mis siiski pole mingeid tulemusi andnud, kuid N. Liit on pidanud mõnel määral reageerima avalikule survele, nagu nüüd toodi uudistes Sahharovi kokkusaamine tema abikaasaga, ka Mart Nikluse emal võimaldati enne konverentsi kokkusaamine pojaga.

Ametlikult N. Liit ei lase ühelgi väljaspoolsel otsustada tema sisemiste erimeelsete küsimuste lahendamist. Uudis Sahharovist oli nagu „sünnipäevakingitus" Helsingi konverentsile. Uusi lubadusi tal ju poleks kaasa tuua olnudki peale välisministri naeratuse.

HO

Unustatud pangaarved

8,9 milonit dollarit „unustatud" pangaarveil

OTTAWA (CP) — Lino Flego 68.000 dollarit on kogunud intressi 9 aastat ühes Sudbury pangas ja ta pole selle summa vastu tundnud mingit huvi. Üks Vancouveri pank hoiab 55.000 dollarit Kathleen Westley'le, kelle aadress on teadmata. Margot Etzin'i 47.000 dollarit ootavad teda Pont Claire'i pangas ja ühe North York'i panga mänedzher näeks meeleldi, et Janet Hammond võtaks välja oma 47.000 dollarit.

Canada Gazette'i andmeil on Kanada pankades 8,9 miljonit dollarit 30.000-des üle 50-ne dollari suuruses „surnud" pangakontos. Lisaks sellele ootavad 1,5 miljonit dollarit omanikke väiksemates kontodes kui 50 dollarit. Mainitud pangaarveid pole kasutatud viimase üheksa aasta jooksul.

Kanada Panga Akt kohustab panku neid summasid ja nimesid avaldama. Kui pärast taolist teadaannet pole arvete omanikud oma raha välja võtnud, **kantakse need summad üle Kanada Keskpanka, mis talletab kõik pangakontod suuremad kui 50 dollarit määramatuks ajaks.**

Alla 50-ne dollarilised arved säilitatakse 20 aastat ja pärast seda kantakse summad üle üldisesse riikliku sissetuleku fondi. Üks Keskpanga ametnik väitis, et taolise olukorra põhjustajaks on mitmed tegurid, ent peamine põhjus olevat siiski lihtne inimlik unustamine.

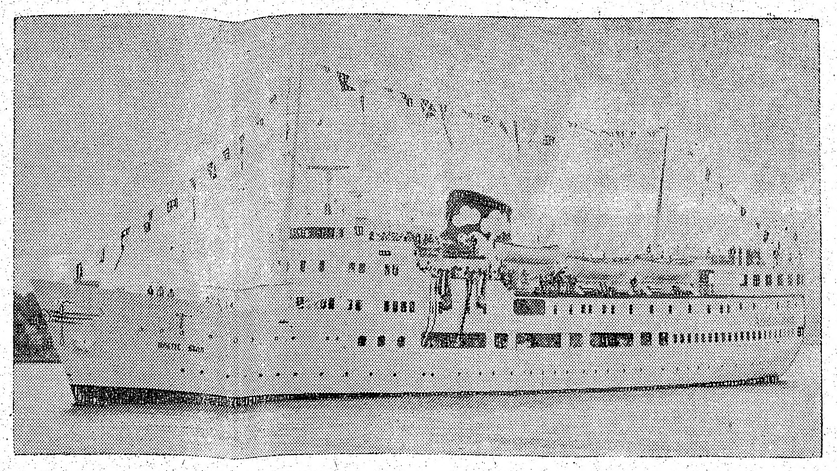

„Baltic Star", tagasijõudmisel Stokholmi. Foto: L. Niedre

Rahalise plaani põhielemendid

Selle pealkirja all ilmub artiklitesari, mis käsitleb isiklikku või perekondlikku planeerimist rahanduslikes küsimustes. Sarja eesmärgiks on anda näpunäiteid nende küsimustega seosesolevate probleemide edukaks lahendamiseks.

2.

Rahalise plaani põhielemendid on: 1) eesmärk; 2) olemasolevate varade ja võlgade, sissetulekute ja väljaminekute hinnang ja kokkuvõte; 3) välised tegurid, mis rahalist planeerimist mõjutavad nagu inflatsioon, tulumaksud, panga intressid, poliitiline olukord jne.

Plaan tuleb valmistada sääraselt, et see olemasolevat elustiili liiga ei muuda, et ta oleks rakendamisel talutav. Plaan iseenesest ei oma mingit väärtust, kui teda ellu ei rakendata. Plaani tuleb kasutada selleks, et tegelikku rahaliste asjade arengut mõõta ja hinnata. Plaani tuleks iga aasta või paari järele uuendada, eriti siis kui perekonnas juhtuvad tähtsad sündmused nagu lapse sünd, abiellumine, pensionile minek, lahutus või ühe perekonnaliikme surm.

Eesmärk. Ilma eesmärgita ei saa ühtegi plaani ehk kava teha. See on nii põhiline, et tundub ensestmõistetavana ja ülearusena. On aga üllatav, kui vähestel inimestel on selged sihid oma elu suhtes ja sellega ka rahaliste küsimuste osas. Eesmärk peab olema võrdlemisi täpselt määritletud. Eesmärk, mis on määritletud väitega „tahan rikkaks saada", ei ole rahuldav, kuna ta on liiga ähmane, et konkreetset kava võimaldada.

Eesmärgid on erinevad. Nad erinevad vastavalt vanusele, inimese eluväärtustele, perekonnaseisule jne. Noore abielupaari eesmärgiks on näiteks omale elumaja ostmine, lapse sünni puhul talle ülikoolihariduse andmiseks summade varumine. Keskealise abielupaari eesmärgiks võiks olla pensioneiks küllaldase sissetuleku varumine jne. Eesmärgiks võiks veel olla suvila või paadi ostmine, pikemate välismaareiside ettevõtmine, tulumaksu vähendamine, kinnisvaralaenu kiiremini tasumine, inflatsioonimõjudest hoidumine, suurema elu- või võimetuskindlustuse (disability insurance) muretsemine.

Soovitav on üles seada nii lühikesi ka pikaajalisi eesmärke. Ühe aasta, viie aasta ja kümne aasta eesmärgid oleksid sobiv valik. Eesmärgi saavutamisel tuleb uus eesmärk üles seada.

Eesmärgid peavad olema realistlikud. Nad peavad sobima isiku või perekonna varanduse — võlgade, sissetulekute — väljaminekute raamidesse.

Rahandusliku kava valmistamise järgmise sammuna tulebki üleskirjutada esiteks varad nagu sularaha, raha pangaarvel, Kanada säästuobligatsioonid, (Canada Savings Bonds), aktsiad (shares), kinnisvara (real estate), mööbel, auto ja ehted ning muu väärtuslik. Teiseks tuleb kirja panna võlad nagu kinnisvaralaen (mortgage), isiklikud võlad, krediitkaartide- ja pangavõlad. Kui lahutame võlad varadest saame oma netoväärtuse. Netoväärtuse tõus või langus näitab meile piltlikult kui hästi meie rahaline plaan aastast-aastasse töötab.

Järgmise sammuna tuleb kirja panna sissetulekud nagu palk, intressid ja dividendid, lasteabiraha ja pension. Väljaminekute all tuleb kirja panna loomulikult kõik väljaminekud nagu toidukulud, maja- või korterikulud, autokulud, transpordikulud, riietus-, arstiabi-, kindlustuskulud ja muud põhilised väljaminekud. Eri kulupostina tuleb kirja panna mittehädatarvilikud väljaminekud nagu väljas söömine, reisid ja puhkusekulud. Loodetavasti on sissetulekud suuremad kui väljaminekud. Nende vahe on sissetulek, mis on kasutatav rahaliste eesmärkide saavutamiseks. Samaks otstarbeks võime ka oma olemasolevaid varasid ümberpaigutada.

Enne kui hakkame oma vaba raha investeeringutesse paigutama, on vaja kahe asja eest hoolitseda. Esiteks peab igal üksikisikul või perekonnal olema pangas või Kanada säästuobligatsioonides summa sularaha erakordsete väljaminekute katteks. Säärased väljaminekud võivad tekkida äkilise töökohakaotuse, erakordsete maja- või autoparanduskulude, kindlustuse poolt

(Järg lk. 3)

Ernst Jaakson - Eesti Vabariigi esindaja USA's - 80

11. augustil täitus 80 aastat Eesti Vabariigi peakonsul saadiku ülesannetes Ameerika Ühendriikides Ernst Jaaksoni sünnist.

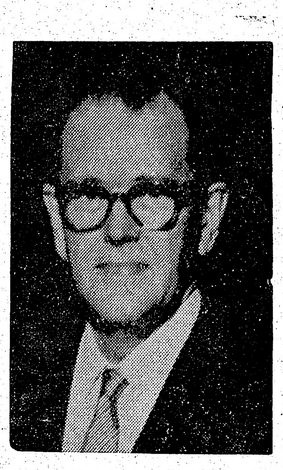

Ernst Jaakson võib tagasi vaadata üle 60 aastasele silmapaistvale karjäärile Eesti Vabariigi välisteenistuses.

Tema praegune ametikoht Eesti Vabariigi akrediteeritud diplomaatilise esindajana meile sõbraliku maailma suurriigi — USA — valitsuse juures, omab erilise kaalu ja tähtsuse EV juuridilise püsimise seisukohalt.

Meie erakordses olukorras, kus meie riigi territoorium on okupeeritud võõra võimu poolt, on Ameerika Ühendriikide kindlal ja püsival Eesti Vabariigi tunustamise seisukohal eriline tähtsus meie rahva vabadustaotlusele.

Selle kindla seisukoha tagajärjel püsivad meie välisesindused ka Kanadas ja Inglismaal ja enamik lääne demokraatiatest keeldub de jure tunustamast meie kodumaa ebaseaduslikku annekteerimist Nõukogude Venemaa poolt.

Ernst Jaakson sündis Riias Hiiumaalt pärineva laevakapteni pojana. Kuna I Maailmasõda oli hajutanud tema perekonna, pidi ta juba noorukina iseseisvalt eluraskustele vastu vaatama. 1919. a. astus ta Riias Eesti saatkonna teenistusse ametnikuna ja hiljem läti ajakirjanduse referendina. Peale sõjaväeteenistuse kohtusust kodumal 1926. aastal töötas ta välis- ja majandusministeeriumide koosseisus ja 1929. aastal määrati ta San Fransiscosse sealse EV aukonsuli sekretäriks. Peale otsese konsulartöö, mis tollel ajal oli oluliselt seotud kaubandussuhete väljaarendamisega, võttis ta agaralt osa eestlaskonna seltskondlikust elust.

1932. aastast peale määrati Ernst Jaakson New Yorki EV esinduse sekretäriks, mis määras tema tulevase tööpõllu niihästi diplomaadina kui ka organiseeritud eestlaskonna tegevusest agaralt osa võtjana. Meie leiame teda N.Y. Haridusseltsi tegevust õhutamas, ajakiri „Meie Tee'd" toimetamas, A. S. Eesti Maja tööle kaasa aitamas jne. Samaaegselt lõpetas ta poolelijäänud õpingud Columbia ülikoolis majandusteadlasena.

Ülimalt pingerikkaks kujunes juubilarile ja peakonsul J. Kaivule aeg peale Eesti territooriumi valdutamist Nõukogude vägede poolt. Moskva taotles E.V. esinduse sulgemist, meie varade ülevõtmist ja uue korra legitimeerimist USA valitsuse juures. Et see ei õnnestunud on oluliselt J. Kaivu ja E. Jaaksoni tarmuka tegevuse, selgitamise ja kontaktide kasutamise tagajärg. Eesti rahva objektiivne ajalugu annab sellele tegevusele kord oma õiglase ja hindava tunustuse.

Põgenike probleemide ja sõjameeste olukorra selgitamine Ameerika vastavate võimude juures langes oluliselt Ernst Jaaksoni õlgadele. 17. oktoobrist 1952 peale tunnustab Ameerika valitsus Ernst Jaaksoni asekonsulina ja 16. juulist 1965 konsulina. Peale J. Kaivu surma tuli Ernst Jaaksonil asuda peakonsul saadiku ülesanetes vastutusrikkale ametkohale, mida ta on täitnud äärmiselt korrektselt, asjatundlikult ja USA võimude poolt täieliku tunnustuse osalisena kuni tänaseni.

Kui tuli küsimuse alla EV esinduse taastamine Kanadas oli Ernst Jaakson oma kogemuste ja olukordade õige hindamisega selleks, kes seadis üles diplomaatilised sidemed Kanada valitsusega, mille tagajärjel nõustuti EV aupeakonsulaadi uuesti avamisega Torontos 13. augustil 1970.

Oma ametülesannete täitmisel on juubilar alati tunnustanud vajadust ja otstarbekohasust koostööks eestlaste kesksete vabadusvõitluse organisatsioonidega, sest ta on tunnetanud sellise koostöö tugevdavat mõju meie ühiste eesmärkide poole pürgimisel.

Ernst Jaaksoni ülimaks eesmärgiks on vabaduse taastamine oma rahvale. Selle eesmärgi saavutamisele on olnud pühendatud tema elutöö.

Tema juubelipäeval kuulub sellele ustavale EV diplomaadile kogu Eesti rahva siiras tänu ja tunnustus.

Ilmar Heinsoo

Kommentaar

Platformideta valimised

Demokraatlike riikide ja ühiskondade elus on elevusttekitavaks momentideks valimised, kus ühe grupi volitused lõpevad ja neile kohtadele administratsioonide eriastmeil valitakse uued. Elades Kanada demokraatlikus ühiskonnas tunneme ja oleme kogenud neid ukse taha tulnud kandidaate, kes meile on pihku pistnud oma partei ja ka isikliku valimisplatvormi, mida ta valitsuse puhul lubavat hakata täitma. See on demokraatliku süsteemi üks valimiseelseist protseduuridest.

Need, kes mäletavad veel iseseisvas Eestis enne „vaikivat aega" olnud poliitiliste parteide elu teavad kui ägedaid kõnekoosolekuid peeti, kus kandidaadid, mõnikord ka samaaegselt vastaskandidaadid, pidasid ägedaid sõnalahinguid, mis kahjuks hiljem ka parlamenti (riigikogusse) viidi ja meie demokraatlikku korda hakkas kahjustama kuni „vaikiv ajastu" selle haiglace nähtena kõrvaldas.

Meie Eestlaste Kesknõukogu Kanadas valimiste juures pole seni mingisugust elevust loodud. Pole peale nimekirjade avaldamise ja ettenähtud elulugude, ja osalt ka fotode avaldamist üldse muud kavas. Parteilise aluse puudumine on vältinud erirühmituste tekkimise. Sellevastu kõigilt kandidaatidelt, kelle hulgas on rõõmustamapanevalt nooremasse generatsiooni kuulujaid, loodetakse eesti asja, eestluse viljelemise, aga kõigepealt Eesti vabaduse eest võitlemist. See ühisnimetaja ongi uue kosseisu platvormiks.

Veidi erineva setisukoha avaldas äsjasel Kuusalu kihelkonna lauritsapäeval EKN endine kauaaegne peasekretär ja valitud liige Enn Salurand oma aktusekõnes. Ta esitas nõude, et iga kodu peaks eesti keele eest võitlema, samuti poliitiline võitlus kestku edasi ja lisas: „Anname valimistele soovituse: keelesektor peab olema aktiivne. Anname hääle ainult neile (kandidaatidele), kes annavad sellekohase lubaduse. Siin peavad uued kultuurigrupid hakkama tegutsema vastupidi kodumaal oodatavale hääbumistendentsile."

Kuid seni pole ükski oma platvormi avaldanud, kuidas võiksid valijad sellist selektsiooni teha esitatud kandidaatide hulgas. Eks ole ju kõik kandidaadid lubanud täita EKN eesmärke, kui nad otsuse tegid kandideerimiseks, sama lubaduse mille on andnud ka kõigi eelmiste koosseisude kandidaadid.

Kui nüüd meie kultuurielus on selline aeg, et „tuleb sõitu teha kultuuritegelastele, et selline minnalaskmise protseduur ei jätkuks", siis tuleb ikkagi küsida, kuidas on praeguse olukorrani jõutud. Kõneleja E. Salurand oli üle paarikümne aasta EKN peasekretär, kelle ülesandeks oli selle organisatsiooni juhtimine, miks siis ta ei kontrollinud koolikomisjoni eesti keele õpetamise võimaluste s.t. hariduse osas ega kultuurikomisjoni, mille alla kuuluvad kõik rahvusliku kultuurieluga seotud alad? See allaminek pole johtunud kahel viimasel aastal uue peasekretäri ametiajal, vaid hoopis varem, kus keskorganisatsioon võttis oma hõlma alla kõik eesti ühiskondliku elu erisektorid ehkki peasektoriks on välistvõitlus, Eesti iseseisvuse taastamine. Kus on olnud eelmiste koosseisude valimisplatvormid, et nende alusel EKN'sse kandideerijaid rahvasaadikuid saanuks selekteerida? Kelle käes on nüüd „piits", et „teha sõitu kultuuritegelastele"? Ja sellejuures tekib selline pessimistlik tunne, et igakord pole ka „sõitu tegemisest" kasu, pole üldse võimalik kedagi pidada kultuuritegelaseks ja oodata temalt suuri tulemusi. Sundkorras kultuuritegijaid teha näib üsna lootusetu. Kultuurialade viljelemine ja südameasjaks ja kohusetundeks neile, kes mitte pseudo-kultuuritegelased, kes seda vaid tahavad olla.

Nii usaldame kõiki ülesseatud kandidaate nende isiklike teenete alusel meie ühiskonnale ja loodame, et noorte ideed suudavad neid ülesandeid täita, mis eelmiste koosseisude puhul on unarusse jäänud. Et tehakse tööd ilma piitsa andmata ja sõitu tegemata oma südame soovil.

HA

VALVEARST NÄDALALÕPUL

17. ja 18. augustil
dr. H. Tari, tel. 922-3824

24. ja 25. augustil
dr. R. Vanaselja, tel. 921-7777

KAOTATUD JÕEKÄÄRUL

JÜRI KIHELKONNA PUNANE RAHVARIIDE VÖÖ. Ausat leidjat palun helistada 493-1459.

Eelteade endistele Geislingeni Eesti Gümnaasiumi õpilastele ja õpetajatele

Kavas on teha endiste Geislingeni Gümnaasiumi õpilaste ja õpetajate kokkutulek Chicago Eesti Majas ja selle lähedal asuvas Marriott Lincolnshire Hotellis, samaaegselt KLENK'i päevadega, 27.—30. novembril 1986, Prarie View, Illinois — umbes 40 miili Chicago kesklinnast. Peale GEG kokkutulekute ja pidude avaneb ka võimalus osa võtta kõikidest KLENKI üritustest. Õhtused ettekanded ja tants on avatud kõikidele KLENK GEISLINGENI päevade osavõtjatele. Perekonna liikmed on teretulnud.

Kokkutulek organiseeritakse samuti nagu 1981. Palume kõigil meie Geislingeni Eesti Gümnaasiumi perel selleks päevad varuda ning uusi sõpru kaasa tõmmata.

Täpsem informatsioon ilmub lähemate kuude jooksul — kui kava selgub.

Korraldajad.

VAIPADE & MÖÖBLI PUHASTUS
SEINAST-SEINA JA LAHTISED
ERIK LOKBIK — 447-9834

Rahalise . . .

(Algus lk. 2)

katmata haiglakulude ja muu taolise ootamatu sündmuse tõttu. Summa suurust on raske määritleda, kuid umbes kahe kuu brutopalga suurus oleks miinimum. Teiseks peaks perekonna palgateenijate elud olema kindlustatud sellises ulatuses, et nende surmajuhtumi puhul ülejäänud perekond saaks oma elu jätkata enam-vähem samal tasemel kui varem. Ühes järgnevas artiklis käsitleme kindlustusega seosesolevaid küsimusi.

Ülejäänud ehk vaba raha jääb siis rahaliste eesmärkide taotlemiseks. Esmajoones tuleb selle eest muretseda, et raha mitte oma väärtust inflatsiooni ja tulumaksude tõttu ei kaota, vaid et ta kasvab kiiremini ja võimaldab omanikul oma rahalisi eesmärke võimalikult ruttu ja suhteliselt madala riskiga saavutada.

Nagu esimeses artiklis mainitud, võib raha investeerida kas võlapaberitesse ehk omandipaberitesse või otse varadesse nagu kinnisvara, kuld jne. Esimese grupi alla kuulub ka panga hoiuarve. Sissetulek võlapaberitelt nagu mäletame, läheb tulumaksu alla, kui see ületab 1000 dollarit aastas, mida aga kinnisvara kasv ei tee, kui see ei ületa 500 000 dollarit inimese eluaja jooksul. Pangaarve ja säästuobligatsioonid ei oma mingit riski, nii algsumma kui ka kasvik (intress) on garanteeritud. Selle eest on aga intress suhteliselt madal.

Omandipaberitesse või otse varadesse investeerimine sisaldab riski, kuid sellevastu on teenimisvõimalused suuremad. Üheks väga soodsaks investeerimisvahendiks on investeerimisfondid (m u t u a l funds). Nendesse investeerides investeerija ostab fondi haldaja (manager) asjatundlikkust ja edukust. Kanadas on üle saja säärase avaliku fondi. Nendest on kakskümmend viis viimase kümne aasta jooksul aastas keskmiselt üle 17.5 prots. teeninud. Neid fonde käsitleme pikemalt järgmises artiklis.

Tarvo Toomes

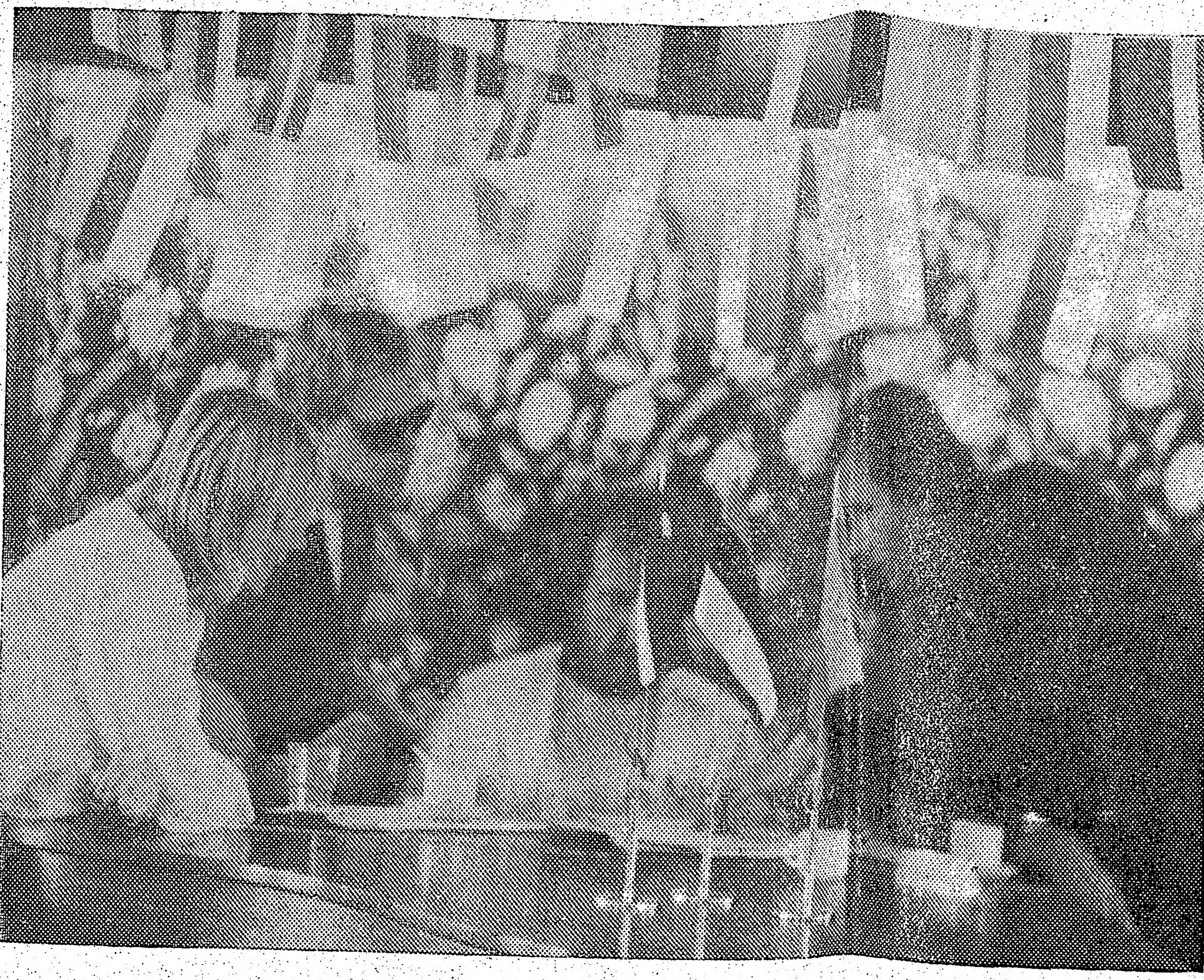

Balti Rahu- ja Vabadusristlemisel oli laeval rohkesti laulmist ja muusikat. Pildil grupp eestlasi, vasakult Leila Miller, Urmas Kärner, Toomas Tuulse ja Valdo Randpere musitseerimas. Foto: A. J. Raudkivi

Tubina loomingu helisalvestamine

Rootsi eestlastelt 25.000 krooni Tubina fondi

„Rootsi eestlased on heatahtlikult ja vahetult suhtunud üleskutsesse toetada Eduard Tubina muusika tutvustamist maailmale, mille algatas dirigent Neeme Järvi. Kahe kuu jooksul on Esinduse poolt teostatud korjandusega Tubina Fondi laekunud üle 25 000 Rootsi krooni (ca 3.900 Kanada dollarit). Summa on Ed. Tubin Society arvele üle kantud, et tasuda Tubina 2. ja 6. sümfoonia sissemängimise kulu Rootsi Raadioorkestrile.

Eduard Tubin

Helisalvestus toimus 11.—13. juunil Neeme Järvi juhatusel. Orkestrile tuleb maksta ligi 95 000 krooni (ca $15.000) Ameerika eestlaste poolt on selleks annetatud ligi 40 000 krooni. Neeme Järvi oma töö ja vaeva eest tasu ei võtnud, vaid annetas veel Esinduse Kultuuriauhinnana saadud 5 000 krooni omapoolse panusena samaks otstarbeks. Orkestrikulude puuduva osa peab Tubin Society katma esialgu pangalaenuga, sest võlgu ei saa orkestrile jääda."

Selle teate esitas büroojuhataja Ahti Pae Esinduse juhatusele viimasel koosolekul antud ülevaates. Teatavasti võttis Esinduskogu märtsi istungil vastu Ed. Tubin Society sooviavalduse,

et „koos Ülemaailmse Eesti Kesknõukogu liikmesmaadega organiseerida ja aktiviseerida Ed. Tubina Fondi tegevust,

eesmärgiga heliplaadistada Ed. Tubina looming".

Ülesande täitmiseks pöörduti USA, Kanada, Austraalia, Inglismaa ja Saksamaa eestlaskondade poole. Ülemeremaades, Ameerika Ühendriikides ja Kanadas, on Neeme Järvi isiklikult mitmel juhul populariseerinud Ed. Tubina ja Arvo Pärdi loomingu tutvustamise ideed maailmale, et kultuurilisel rindel Eestile luua lugupidavust ja solidaarsust. Tulemuseks on toetuste hankimiseks vastavate komiteede loomine. Austraalias võttis selles kohustuse oma peale Austraalia Eesti Seltside Liit.

Laekumised neis aktsioones toimuvad aga aeglasemalt

kui käib Neeme Järvi poolt püstitatud tööplaani täitmine Tubina helitööde sissemängudeks eri maades.

Sellest tempost on tänavused konkreetsed näiteid järgmised:

10.—11. mail salvestati Lundis Ed. Tubina „Requiem" ja „Taganejate sõdurite laul" ning „Ave Maria" Lundi Üliõpilaskoori, solistide ja oreli kaastegevusel, Neeme Järvi taktikepi all. 11.—13. juunil teostati 2. ja 6. sümfoonia sissemäng Rootsi Raadioorkestriga Stokholmis. Ja 1. juulil mängis kuulus Bambergi Sümfooniaorkester sisse Ed. Tubina 5. sümfoonia ja „Krati süiti" Lääne-Saksamaal, Neeme Järvi juhatusel.

Vahetasid tanki vodka vastu

FRANKFURT — Neli N. Liidu sõdurit kadusid kui olid manöövreil Tshehhoslovakkias ja vahetasid oma tanki ühe kõrtsiomaniku juures kahe kasti vodka vastu. Mehed leiti kaks päeva hiljem metsas magamas, teatas üks Lääne-Saksamaa ajaleht.

Kommunistlikud ametivõimud said hiljem teada, et kõrtsipidaja võttis tanki osadeks ja müüs osad kohalikule vanaraua sulatuskeskusele, kirjutas „Frankfurter Allgemeine Zeitung". Artikli autoriks oli Ota Filip, Tshehhoslovakkia emigrant-ajakirjanik, kes kirjutab perioodiliselt sellele saksa konservatiivsele ajalehele.

Kui autorile Münchenisse helistati, ütles Filip,

et see episood juhtus möödunud sügisel Varssavi Pakti riikide manöövrite ajal Tshehhoslovakkias.

Ta oli sellest saanud teada usaldatavaist allikaist saadud kirjas, mis jõudis temale kolm nädalat tagasi.

Filip jutustas, tsiteerides Ida-Böömimaa politseiraporti, järgmist: Neljaliikmeline N. Liidu tankimeeskond võttis osa manöövreist, eksis uduse ilmaga pimeduses külmas ja vihmas. Nende vodka lõppes, kuna alkoholiportsjonid olid vähendatud N. Liidu valitsuse alkoholivastase kampaania tõttu.

Umbes kell 9 õhtul tankimeeskond sõitis külla, kus selle ainus kõrts oli veel avatud. Nad parkisid tanki hoone tagusesse kuuri ja jalutasid kõrtsi just siis, kui omanik oli uksi sulgemas.

Meestel oli raha ainult üheks pudeliks, aga ostsid veel kolm, kui meeskonna ülem tõmbas sõrmest oma kuldsõrmuse.

Kell 11.15 nähti meeskonda kõrtsist lahkuvat kahe kasti vodkaga, lisaks mõned heeringad ja hapukurgid.

Tanki meeskond, kes leiti kaks päeva hiljem metsas norskamas, rääkis kohalikele ametivõimudele ja N. Liidu sõjaväepolitseile, et nad ei teadnud, mis juhtus nende tankiga.

Esimene vihje saadi juhtunust kümme päeva hiljem, kui kohaliku metallisulatamise keskuse juhataja ütles,

et ta oli just ostnud suurema hulga kõrgemakvaliteedilist, lahtivõetud terast kõrtsiomanikult.

Uurijad leidsid varsti tanki kupli kõrtsitagusest kuurist. Omanik ütles ametivõimudele, et ta oli saanud tanki 24 pudeli vodka eest, visates kaubale peale heeringaid ja hapukurke „seltsimehelikkuse" tunnuseks.

Filip ütles, et ta ei tea kõrtsiomaniku ega N. Liidu sõdurite edasisest saatusest.

Keegstra mõisteti süüdi, karistati $5000-ga

RED DEER — Antisemiitlike ja vihkamist õhutavate õpetuste eest mõisteti kooliõpetaja Jim Keegstra süüdi ja karistati $5000-ga. Süüdimõistetu lubas edasi kaevata. Mõned arvavad, et seda poleks üldse tohtinud anda kriminaalkohtusse, kuna pikaajalise kohtuprotsessiga anti sellele üleliigset tähelepanu ja rohkem levitati Keegstra seisukohti, kui neid üldiselt hukka mõisteti. Juudid ütlevad, et nad selle kohtuprotsessi alusel kavatsevad alustada uusi protsessi antisemiitlike väljenduste avaldajate üle.

Venelased pidasid manöövreid

Ajavahemikul 15.—21. juulil korraldati Rustovi, Akstafa, Tsiteli-Tskaro ja Sagiredzo piirkonnas Taga-Kaukaasia sõjaväeringkonnas õppused nimetuse all „Kavkaz'85". Õppuste eesmärk olevat olnud eriväeliikide koostöö viimistlemine. Õppustest võtsid osa maaväe ja õhujõudude väeosad kokku ligi 25.000 meest.

Toronto Eesti Ühispank
958 Broadview Ave. Toronto, Ont. M4K 2R6
Ühenduses on jõud!
KINNISVARALAENUD 9.75%
ISIKLIKUD LAENUD 11.00%
Informatsiooniks helistada: 465-4659

AINUKE EESTI LILLEÄRI
AARDVARK
1065 STEELES AVE. W.
NORTH YORK, ONT.
M2R 2S9
Omanik LINDA SEPP
Avatud 7 päeva nädalas.
736-1170
Kodus 223-0201
AARDVARK FLORIST LTD
Lillede koju viimine.

R. S. KANE LTD.
Tähelepanu! UUS ASUKOHT
6150 Yonge Street (lõunapool Steeles Avenue'd)
North York, Ontario M2M 3W9
Tel. (416) 221-1159

GARDENIA FLOWERS & GIFTS
362 Danforth Ave.
Toronto, Ont.
M4K 1N8
Tel. 466-1951 või 466-1502
Värsked ja esmaklassilised lilled igaks sündmuseks.
Kunstkäsitööd kinkideks: ehted, merevaik, nahatööd, puunikerdused, keraamika.
Räägitakse eesti, läti ja inglise keelt.

VABA EESTLANE
kaks korda nädalas

	Maksab Kanadas:	Väljaspool Kanadat:
Aastas	$54.—	$68.—
Poolaastas	$30.—	$37.—
Veerandaastas	$16.—	$19.—

I KLASSI POSTILE LISADA SAATEKULU JÄRGMISELT:

I klassi postiga (kiripostiga):		Kanadas	USA-s
aastas	$59.—	+ $42.—	$47.—
poolaastas	$32.—	+ $21.—	$24.—
veerandaastas	$17.—	+ $10.50	$12.—

VÄLJASPOOL KANADAT ja USA-d:
LENNUPOSTIGA aastas $132.—, poolaastas $69.— ja veerandaastas $36.—

Aadressi muudatus 70 centi. Üksiknumbri hind 70 centi
USA aadressidele „ZIP CODE"
Kanada aadressidele palume märkida „POSTAL CODE" ja pangatshekk või rahakaart kirjutada FREE ESTONIAN PUBLISHERS nimele.

Tellimine saata:
VABA EESTLANE
1955 Leslie St., Don Mills, Ont. M3B 2M3

Palun mulle saata VABA EESTLANE aastaks / poolaastaks / veerandaastaks — tavalise / kiripostiga alates .... 19.......... Tellimise katteks lisan $.......... sularahas / tshekiga / rahakaardiga. (Raha saata ainult tähtkirjas).
Nimi ....
Aadress ....

4. AUGUSTIL NEW YORGIS OOTAMATULT LAHKUNUD KOOLIÕDE

NADJA OJA-NOVIKOV'i

JA TEMA ABIKAASAT

KARL OJA

mälestavad kurbuses

TALLINNA KAARLI GÜMNAASIUMI ÕPILASED

Armast

ARTUR OJASOO'd

mälestab kurbuses

EHATARE PERE

Kauaaegset kallist sõpra

LORE RANDE't

leinab kurbuses

E. EPNER abikaasaga

Mälestame lahkunud

ELIDE TURSK'a

ja avaldame kaastunnet VILMALE ja AASALE perekondadega

JOHANSONI pere

Vaikses leinas mälestab

ARTHUR OJASOO'd

ja avaldab kaastunnet perekonnale

IDA TEDER

Kallist

LEONHARD LUNTER'it

mälestavad kurbuses

LEO KASK abikaasaga
SAIMA O'NEILL abikaasaga
ASTA EICHFUSS perekonnaga

Puhka rahus
võõramaa mullas!

Eestlaste poolt eelistatud ja traditsiooniliseks kujunenud

MATUSEMAJA

Matusemaja on üle 115. aasta teeninud Metropolitan Torontot sama perekonna poolt väljakujunenud traditsioonidega. Moderniseeritud avarad ruumid, kvalifitseeritud personal ja küllaldaselt parkimiseruumi.

Väärikas teenimine

ROSAR-MORRISON FUNERAL HOMES LTD.

T. L. MORRISON — Funeral Director

467 Sherbourne St., Toronto, Ont. M4X 1K5
Telefon 924-1408

TÄHELEPANU!

Parkway Baker'i tooteid on nüüd saadaval ka BROADVIEW DELICATESSEN'i äris, 141 Danforth Ave.

Parkway Bakery
127 Manville Rd. Unit 14
Scarborough — Tel. 751-0066

BON AIR APPLIANCE SERVICE

PARANDAME

külmutuskappe ja pliite — igat liiki

☆ 31 aastat tööpraktikat ☆

Tel. 533-9334

MÜÜA

värsket mett

Hel. 839-7814

Maanteeröövlid Floridas

Florida maanteedel on viimasel ajal esinenud röövimisjuhtumeid. Röövlid ründavad sõitjaid, kes on mingil vajadusel peatunud või röövlite poolt vigastatud sõidukite tõttu sunnitud peatuma, röövides neilt raha ja väärtasju. Röövimised on tavaliselt teostunud kella 9.30—11.30 ajavahemikul õhtul. Politsei on hakanud mängima teehädalisi meelitamaks ligi röövleid.

Parimaks autoostutehinguks helistage

BILL KUNNAS
298-7600
kodus 498-8337

Dodge & Chrysler
4963 Sheppard Ave. E. Scarboro

Lennuõnnetusel hukkus 520 inimest

TOKIO — Jaapani Air Lines Boeing 747 tegi avarii mägestikus olles lennul Tokiost Osakasse. 524-st reisijast on leitud elusana vaid 4, keda on toodud ligipääsematust maastikust ära helikopteritega. Lenuõnnetus on suurim üksiklennuki puhul, varem on rohkem lennuõnnetuse ohvreid olnud 1977. a. Kanaari saartel, kui kaks hiigellennukit koku põrkasid. Jaapani lennuõnnetuse põhjuseks on mitmeid arvamusi, kuid täiesti kindel veel ei olda.

Eesti Sihtkapital Kanadas

Annetused, testamendi-pärandused ja mälestusfondid on tulumaksuvabad. Suunake oma annetused noortele ja teistele eesti organisatsioonidele

Eesti Sihtkapital Kanadas

kaudu tulumaksuvaba kviitungi saamiseks. — Eesti Maja, 958 Broadview Ave., Toronto, Ont. M4K 2R6

Kanada Eesti Skautmaleva juht Egbert Runge seob kaela soome jamboree Miilu 85 juhile Marjaana Suosalmile kanada skautide jamboree kaelaräti Kanada skautide tervitusena. Eesti skautide poolt Kanadas andis E. Runge üle eesti mustriga kaunistatud kapa. Foto: J. Norho

MIILU '85

Selle nime all pühitses Soome skautlus ja gaidlus Soome skautliikumise 75. aastapäeva, teises Soome suurlaagris 23. juulist kuni 1. aug. Jämijärvil. Kanada Eesti Skautmaleva juhil oli võimalik soome suurlaagrit külastada Kanada ja eesti skautide esindajana. Skm. Egbert Runge jutustab:

Teatavasti tosin aastaid tagasi ühinesid soome skaudid ja gaidid — ühiseks Soome malevaks, moodustades kokku 75.000-lise noorteväe, milline moodustab 1,5% kogu Soome rahvusest — päris suur protsent! Seepärast ei tuleks imestada, et Miilu '85 juhtis naisjuht Marjaana Suosalmi, julge ja tugeva välimusega naine.

Formaalsed tervitussõnad öeldud, tervituskirjad üleantud ja laagrijuhile kaelaseotud Kanada VI jamboree kaelarätt, kulges jutt eesti skautlusele ja gaidlusele. Sõpruse tähistamiseks andsin üle Eesti Skautide Malev Kanadas kingi — suure kapa, millele skm. Jaan Lepp eesti mustri ja tervitussõnad peale oli põletanud. Kapa sisse panime kanada ja eesti skautide märke, eesti skautide- ja sini-must-valge kaelarätid. Laagrijuht ja tema abi said rinda nägusa Maailmalaager „Eesti Lipp" laagrimärgi. Soojale ja sõbralikule vastuvõtule järgnes suurlaagriga tutvumine.

Kõigepealt paar selgitavat sõna suurlaagri nimest. MIILU '85 on tõesti väga omapärane laagri nimi, aga eks ole ta soomepärane ja on ju Soomes palju maailma omapära. Soome mõiste järele on see miilimine, puidust tõrva ajamine, sümboliseerides noortele selle vana soomlaste tuluallika ja vajaliku tarbeaine tootmist. Selleks oli laagriväljaku keskele laotud suur sõõrikujuline männipuude kuhi, milline kaeti mullaga; süüdatult tasase umbse põlemise produktina nõrgus sellest suurest „miilist" vastava toru kaudu kogu laagri ajal välja tõrv!

Tõesti ainulaadne suurlaagri sümbol. Suur miilikuhi aastaarvuga 85 sai siis laagri märgiks.

Suurlaagri koht, kuulus Soome lennu ja purilennu õppeväljak, 250 km Helsingist loodesse — Jämijärvi on ideaalne suurlaagri koht. Liivasest pinnast sirguvad sihvakad männid, nagu meil Eestiski, muru asemel kasvab sammal ja kanarbik, hoides pinna alaliselt kuivana ja puhtana. Laagri põhjaosas asus ujumiseks suur järv, maapind oli paraja tõusu ja langusega andes suurlaagrile kaunidust ja noortele huvitavaid matkavõimalusi.

Suurlaager koosnes 11-st alllaagrist ja peakorterist. Toitlustamine oli ühine. Kõik laagriehitised olid ainult laagri tarbeks püstitatud; lõpetamisel jäi maha ainult puhas loodus. Suurlaagris olid kõik vajalikud asutused.

Kui miiliahi, millest saadi laagri kestel 600 liitrit tõrva, oli esimeseks huviobjektiks, siis teiseks oli suurlaagri metsakirik. See oli rajatud mändidega kaetud mäenõlvakule, seal domineerisid suur kellatorn ja kõrge männipuust rist. Kellatorni suur kell oli pärit vanalt raudtee vedurilt; helistamiseks kasutati aga vaiksemaid kelli. Altar ja kirikut ümbritsev aed olid samuti männist, toetus ja põlvituspuud lõhestatud palkidest — tõesti haruldaselt rahu süvendav palvela. Noortele oli võimaldatud kohapeal puude langetamine laagriehituste tarbeks ja nii leidis noor männimets leidlikku kasutamist. Puude ühendamiseks oli kasutatud ainult nööri ja kõit; kõik köidised eeskujulikult tehtud!

Laagriväljaku keskosas, miiliahju kõrval asus esinemislava, mille ühel küljel pikk osavõtjate maade lippude rivi ja vastas mäenõlvakul, mis mahutas kõik 10500 osavõtjat, kelledest peale soome 13—17-aastaste poiste ja tütarlaste oli laagris veel noori 17-lt erimaalt 400 osavõtjaga.

Laagri tegevus, peale tavalist skautlikku ja gaidlikku programmi hõlmas palju uut ja huvitavat. Nii peeti lohelennutamise võistlusi. Iga laagrielanik valmistas ise nahast kaelaskantava lapi saapa. Üleöö matk oli 12—14 km pikk, mida kahjuks niisutas äikesevihm. Suur esinemislava leidis tihedat kasutamist. Hea arvustuse kuulsin ühelt soome gaidilt, kes kiitis meie eesti ainukest laagrist osavõtjat Lydia van der Veeni „Rajaleidjate" lipkonnast, kes oli teistele hea eduga eesti laule õpetanud.

Miilu '85-l oli oma raadiojaam, haigla 4 arsti ja 15 õega, kus edukalt sõrme tagasiõmblemine läbi viidi, postkontor ja oma ajaleht nimega „Tervas" st. tõrv. Ametlikeks keelteks olid soome, rootsi ja inglise keeled, ajalehes kasutati veel saksa keelt.

Suurlaagri ehitustest meeldejäävamad olid mitmed all-laagrite väravad, milliste ehitamiseks oli kasutatud ainult puud, kõit ja sammalt. Kolmekordne „puuladva kohvik" ja suur samblast tehtud karu olid peamised pildistamisobjektid külalispäeval, kuhu oli oodatud 5000, saabus aga 20,000 külalist! See arv külalisi pidurdas varem korralikult jooksnud bussiühendust laagri ja autopargi vahel.

Ka mul tuli seista paar tundi bussisabas, kus äikesevihm üllatas ja läbimärjaks tegi, sest olin andnud oma vihmakuue lastele vihmakaitseks. Päike näitas aga ennast varsti, kuivatas riided ja tagasisõit oli jälle mõnus.

Kokkuvõtteks pean nentima, et Miilu '85 oli igati õnnestunud suurlaager. Soome ajalehed avaldasid igapäev laagri kestel mitmeküljelisi uudiseid ja suuri pilte laagrist. TV ja raadioprogrammid viisid laagriuudiseid laiali maailma ja teistesse Soome nurkadesse. Nii elas Soome rahvas kaasa noortega nende suurlaagris, noored viisid kaasa eluaegseid mälestusi; ka mulle oli see suureks elamuseks.

Kinnisvarade ostu ja müügi puhul

(ELUMAJAD, ÄRIRUUMID JA SUVILAD)

Toomas Mankin
Associate Broker

Kontoris 482-5544
kodus 447-3782

L.S. Snelgrove (1981) Ltd.

INTERLOCKING
PAVING STONE
PATIO SÕIDUTEED KÄIGUTEED
TASUTU HINNAVABA HELISTADA MATI BALLO 698-1835

ROYAL LEPAGE

MÜÜA

EHITUSKRUNDID SIMCOE JÄRVE JUURES
— Mara Shore Estates —

Kõrge kuiv maapind. Vesi, elekter ja telefon iga krundi juures. Krundid 1/3—1/2 aakrit. Ehitusload on saadaval.
Küsitav hind $13.900—$17.900.

JOYLAND BEACH — SIMCOE. Müüa kolme magamistoaga suvila, saun, cabin. Üle 400 jala head järve randa.
Küsitav hind $85.000.

VICTOR LIBE — kontor 752-3111
kodus 488-0129, (705) 426-9155

ADVOKAADID

ADO PARK, Q.C.
HETHERINGTON, FALLIS
&
PARK
Advokaadid-notarid
365 Bay St., Suite 401. 363-4451
Ohtuti 447-2017 või 929-3425

ENN ALLAN KUUSKNE
B.M., LL.B.
ADVOKAAT — NOTAR
1 First Canadian Place, Ste. 3450
Tel. kontoris 363-0073
kodus 360-8776
IGAL ALAL

Tõnu Toome, B.A.Sc., LL.B.
TOOME & PEASE
Advokaadid-notarid
Yorkdale Place, 1 Yorkdale Road, Suite 207
Toronto, Ont. M6A 3A1
Telefon 785-5550
kodus 762-2367

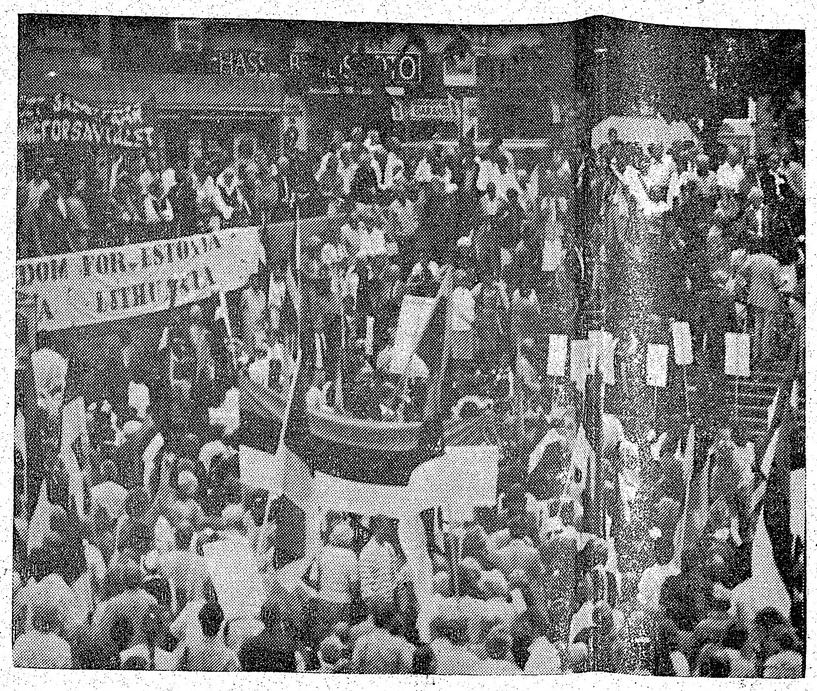

Läänemere ristlemisretkelt tulijate vastuvõtmine Stokholmis. Foto: H. Trummer

Balti Tribunali ...

(Algus lk. 1)

1979 olid kaheksa kümnest tähtsast komsomoli keskkomitee osakonnast saanud venelastest juhid. Partei keskkomitees, ministritenõukogus ja komsomoli keskkomitees räägitakse ainult vene keelt. Kõik dokumendid ja direktiivid avaldatakse vene keeles. Kaua aega puudus läti komsomoli keskkomitees ka lätikeelne masinakirjutaja, kuna niisugust lihtsalt polnud vaja...

NIMED PETAVAD

Suur osa partei ja valitsuse ametnikest peaaegu ei oska üldse läti keelt rääkida, kuigi neil on läti nimed. Teised, kes oskavad, nagu näiteks endine esimene sekretär A. Voss, siiski ei räägi. Kui partei ja valitsuse tegelased esinevad avalikult, räägivad nad alati ainult vene keelt".

Küsimuste esitamise ajal jutustas Zamascikov sündmusest nõukogude sõjalaevaga Läänemerel, kus puhkes meeskonna mäss, mille tulemusena laev püüdis Rootsi põgeneda. Zamascikov kuulis sündmusest partei kanalite kaudu ja kinnitas, et laeva oli pommitatud ja uputatud. Mõned neist, kes merelt päästeti olid karistuseks surma mõistetud.

VENEKEELNE ARGIPÄEV

Endine läti tippsportlane **Rita Bruvere** andis väga hea ülevaate venestamisest argipäevaelus. Vanematel inimestel on tihti raskusi sisseoste teha. Teeninduspersonal koosneb paljudest venelastest, kes keelduvad läti keelt rääkimast. Bussides venelaste piirkondades öeldakse tihti lätlastest reisijatele: me tapsime liiga vähe teid fashiste (selle nimetuse all mõeldakse siin lätlasi).

Arstide juurde minnes tekib tihti suuri raskusi neil, kes ei valda küllalt head vene keelt ja kelle piirkonnas puuduvad läti rahvusest arstid. Paberid ja raamatupidamine ettevõtetes on venekeelsed. Varem kirjutati dokumendid nii vene kui läti keeles, kuid see on nüüd lõppenud. Tööraamatuid, sõidulubasid, tunnistusi jne. täidetakse ainult vene keeles, ka siis kui mõne algtekstis esineb läti keelt. Teemärgid, mis pannakse üles seoses uute teede ja sildade ehitamisega on ainult venekeelsed, samuti rongipiletid ja väga suur osa postkaartidest ning kaubaetikettidest.

Peaaegu kõik suured tänavad Riias ja telstes linnades on ümber ristitud ja saanud venepärased nimed. Peaaegu kõik filmid on venekeelsed ja tihti puuduvad neil ka lätikeelsed tekstiribad all.

Lätlastel on väga raske leida kortereid. Aga hariliku korterisaba kõrval on teine saba nn. eriteadlastele, kelle hulka loetakse ka vene töölisi, kes Lätisse tulevad.

Violetta Shtromas töötas Leedus saksakeeleõpetajana ja esines ka lauljannana. Tribunalil rääkis ta raskustest esineda leedu keeles, kuna võimud nõudsid talt peamiselt venekeelset esinemist.

TUNNISTAJA RANDPERE

Valdo Randpere rääkis ülikoolis õppimisest, oma tööst ja tegevusest justiitsministeeriumis ja komsomoli keskkomitees.

Ta tõi näiteid, kuidas Hillar Hallaste visati välja Tartu ülikoolist seepärast, et ta abiellus kirikus, kuidas parteitöötajaid said erisuguste vigade eest noomitusi, kuidas keelati ürgsete rahvalaulude esitamist jne. Ta võttis ka üles oma tütre küsimuse ja rääkis, kuidas nõukogude võimud sellel pinnal püüavad tema vastu teostada väljapressimist.

Leila Miller rääkis peamiselt artistlikust tegevusest. Nüüd nõutakse, et 40 protsenti esitatud lauludest on kirjutatud venelaste poolt. Ta tõi näiteid, missuguste laulude puhul on tekkinud raskusi. Ka Leila pudutas probleemi Kaisa Rootsi saamisega.

LESHINSKIS

Kõige suuremat tähelepanu äratas läti ärahüppaja **Imants Leshinskise ettekanne.** Veelgi põnevamaks tegi seda asjaolu, et Leshinskis ei ilmunud ettenähtud ajal. Keegi ei osanud algul vastata, kas ta üldse tuleb. Aga teise päeva hommikul seisis ta esimese tunnistajana kõnepuldis. Ja otsekohe tuli ta üllatusega, millest polnud midagi nimetatud tema kõne juba välja jagatud tekstis:

— Ma tunnistan, et ma rohkem kui 20 aastat olen töötanud ka ühele lääne luureteenistusele. Aga nüüd olen ma katkestanud igasugused kontaktid kõigi luureteenistustega.

Imants Leshinskise ettekanne oli erakordselt pikk. Tal oli lihtsalt väga palju rääkida. Veelgi pikem versioon tema kõnest on ilmunud Balti Foorumi teises numbris.

Endine poliitvang **Heiman Silpert** rääkis sellest, kuidas teda koos perekonnaga küüditati Siberisse, kuigi keegi neist polnud midagi seadusevastast teinud.

Bronius Venclova oli varem abistustöötaja Kongo-Brazzaville'is. Ta hüppas ära alles veebruaris käesoleval aastal. Tema kõne puudutas väga palju aspekte nõukogude elust, millistest aga paljud juba on tuntud ka läänes. Kõige huvitavam osa käsitles, kuidas N. Liit paigutab ohtlikke tööstusi Leedu pinnale, sellega osalt vältides liiga suuri õnnetuseriske vene keskustes ja ühtlasi soodustades venestamist.

POLIITVANG

Kestutis Jokubynas on leedu poliitvang, kes on viibinud 17 aastat nõukogude vangilaagrites. Tema rääkis pikalt nõukogude enda seaduste rikkumistest. Kuigi N. Liidu seadused annavad võimudele külluldki palju võimalusi vabadusvõitlejaid seaduslikult taga kiusata, pole ametivõimud sellega rahul. Peale seaduslike tagikiusamiste rõhutakse inimesi ka ebaseaduslikult: tehakse sissemurde, vargusi, ebaseaduslikke ülekuulamisi ja vangistamisi. Jokubynas tõi palju näiteid, surem osa neist puudutas põrandaalust tegevust Leedus. Ta rääkis peale selle veel postikäigu protseduurist ja ebaseaduslikust postikäigu kontrollimisest ja teatud isikute osas ka postikäigu katkestamisest.

SERGEI SOLDATOV

Sergei Soldatov kõneles enda tegevusest Eestis rohkem kui kümne aasta eest, oma isiklikust saatusest (kuidas teda koos abikaasaga sunniti emigreerima ja pojale Aleksandrile ei antud väljasõiduluba) ja andis tõhusa ülevaate vabadusvõitlusest tänapäeva Eestis. Sealjuures peatus ta pikemalt pooletunnilise streigikatse juures.

Endine vene poliitvang **Boris Weil** rääkis kohtumistest leedu poliitvangi Viktoras Petkusega ja eesti poliitvangi Mart Niklusega. Kuigi tema aruanne sisuliselt ei toonud palju uudiseid, oli siiski huvitav kuulata isikut, kes oli olnud nende tuntud poliitvangide isiklik sõber.

Lätlane **Gunars Rode** tunnistas, kuidas ta sõja ajal oli näinud suvalisi endise valitsuse töötajate mõrvamisi ja küüditamisi. Ta rääkis ka kohtuprotsessist enda vastu, kus teda mõisteti vangi antisovetliku tegevuse tõttu.

Tomas Venclova oli kirjanik Leedus ja kuulus ka leedu helsingi-gruppi enne põgenemist. Ta kõneles peamiselt reiside takistamisest ja tööst kirjanikuna, kusjuures tal oli palju näiteid tsensorite tööst. Ta rääkis ka helsingigruppide tagakiusamisest.

KÜÜDITAMISED

Helene Celmina on pärit Lätist ja rääkis oma tunnistuses peamiselt venelaste sissemarsist Lätisse ja sellele järgnevatest küüditamistest.

Isiklikele tunnistustele lisaks oli **Christian Solidarity International** koostanud rapordi usklike tagakiusamisest Baltikumis. Seal oli nimetatud nii vangistatud usklike nimesid kui neid kirikuõpetajaid, kelle vastu „tundmatud isikud" on vägivaldselt käitunud ja mõnel korral koguni mõrvanud neid.

Need tunnistajad, kes siin esinesid, olid valitud umbes saja ettepandud isiku hulgast. Valik oli väga hästi õnnestunud selles mõttes, et puudutati peaaegu kõiki elualasid ja kõiki võimalikke repressiooni vorme.

(EPL/ÜI)

Kopenhaageni manifest

Alamal on ära toodud 25. ja 26. juulil Kopenhaagenis toimunud Tribunali viieliikmelise kohtunike nõukogu kokkuvõtlik manifest. Balti Tribunal, käendatud Balti Maailmanõukogu poolt, süüdistas N. Liitu Eesti, Läti ja Leedu ebaseaduslikus okupeerimises, sundvenestamises, inimõiguste rikkumises ja rahvusliku enesemääramise keelustamises. Viis kohtunikku olid:

Per Ahlmark, Rootsi parlamendiliige; õpetaja Michael Bourdeaux, Keston College'i direktor Inglismaal; Jean-Marie Daillet, Prantsusmaa parlamendi kaitsekomitee abiesimees; Sir James Fawcett, kauaaegne Euroopa Inimõiguste Komitee president Strasbourgi Euroopa Parlamendis; dr. Theodore Veiter, Innsbrucki ülikooli professor ja New Yorgis asuva Rahvusvahelise Inimõiguste Liidu nõuandva kogu liige.

Kopenhaageni Balti Tribunal deklareerib, et varem iseseisvate Eesti, Läti ja Leedu riikide okupeerimine ja anneksioon on masendavaks näiteks rahvusvaheliste seaduste ja lepingute rikkumisest N. Liidu poolt.

Massiline venelaste immigratsioon neisse riikidesse on tõsiselt kahjustanud balti riikide rahvuslikku identsust ja poliitilist struktuuri; keel, kultuur, usk, isegi ajaloo õpetamine koolides on kannatanud N. Liidu võimu all. Balti riikide militariseerimine on püsivaks meeldetuletuseks jätkuvast hädaohust maailmarahule.

Balti rahvaste õigus enesemääramisele, mittediskrimineerimisele ja siseasjadesse mittesegamisele nende territooriumidel tuleb jälle taastada. Pärast paljusid tunnistusi asjatundlike isikute poolt elust ja seaduste rakendamisest okupeeritud Eestis, Lätis ja Leedus Balti Tribunal on veendunud, et N. Liit käitub ebaõiglaselt nende rahvastega.

Balti riikide saatus on ainulaadne inimkonna ajaloos. Ei kusagil mujal maailmas pole kunagised demokraatlikud riigid okupeeritud ja annekteeritud vallutava võimu poolt. Ainulaadne saatus väärib ka ainulaadset käsitlemist maailma demokraatlike riikide poolt. Me kutsume kõiki üles tõstatama N. Liidu Balti riikide okupeerimist kõigil maailma foorumeil, nõudes vabadust ja iseseisvust Eestile, Lätile ja Leedule.

Käesoleva Kopenhaageni Manifestiga meie deklareerime, et praegune olukord Balti riikides kahjustab võimalusi kestvaks rahuks ja vabaduseks Euroopas ja kogu maailmas.

Dr. Theodore Veiter — **Per Ahlmark**
Rev. Michael Bourdeaux — **Jean-Marie Daillet**
Sir James Fawcett

Eha Tarmet-Toomberg

Eesti naiskutsehariduse rajaja

Anni Varma 85. sünnipäevale mõeldes

3.

Anni Varmalt ilmus eestikeelseid õpperaamatuid. Ta eestvõttel asutati O/Ü „Kodukäsitöö" äri Harju tänavale, samuti „Eesti Koduтööstuse Muuseum" Pärnu maanteele (jäid seega ära sagedased õpetajate sõidud Tartusse Eesti Rahva Muuseumisse Raadile). Temalt oli pidev ettekannete ja kirjutiste sadu ajalehtedele ja -kirjadele.

Et kutsekooli lõpetajad saaks elus kohe rahateenimisega alustada, selleks asutas Anni Varma Tallinna Linna Naiskutsekooli Lõpetajate Ühingu Kuninga tänav 2—6. Need ruumid jäid peagi kitsaks ja koliti südalinna, Roosikrantsi tän. 2. Uued ruumid olid ajakohased, nii et 1936. a., kui õpilaste tung kutsekooli oli tohutult suur, avati sinna rõivaõmblemise paralleelklass. Tallinna Linna Naiskutsekooli töid hinnati välismaadel esimese ja teise auhindadega.

KIBE PETTUMUS OLI ANNI VARMALE TÄNUKS...

Nende saatuseks, kel ei õnnestunud pääseda okupantide eest vabasse maailma oli karm Siberi vangipõli. Nii ka temal, kes töötas erapooletul hariduslikul alal. Talle kerkis vastaseid, isegi oma õpetajaskonnast!

Kirjanik **Helmi Mäelo** ütles oma mälestuskirjutises: „Anni Varma oli Eesti pioneer meie naiskutsehariduse rajamisel. Ta oli neid üksikuid, kes 1956. a. jõudis raskelt haigena kodumaale. Muide ei olnud ta kunagi haige peale nohu. Riietus kergelt ka südatalvel. Ta töötas kaasa Vabadussõjale seega, et pani terve kooli sõduritele sooje villaseid sokke ja salle kuduma. Sellele aktsioonile järgnes Eesti Punase Risti abistamine. Kas mõni teine kool ka seda tegi? Ei tea. Ta oli naine, kes kogu südamega tegi riiklik-rahvuslikku ülesehituse tööd ning unustas oma isikliku elu, kuigi tema truu kaaslane oli üks meie kindraleist."

Selle andeka naise elukäänul kustus 12. jaanuaril 1957. a. Tallinna II haiglas. Jaani kirik oli olnud tulvili saatjaist ning põrm viidud kodukihelkonna Helme kalmistu mulda. Leinakuulutuses öeldi „Teda leinavad Kunstitoodete Tekstiiliateljee kolleegid ja õpetajad kui oma endist juhatajat". Seal elab nähtavasti edasi Anni Varma vaim, kes oli suur eeskuju meie noortele.

Endine õpetaja EHA TARMET

Faktide ja legendide TALLINN

See on joonealuse pealkiri, mis hakkab ilmuma „Vaba Eestlase" järgmisest numbrist. Joonealuse autoriks on Jaan Herjapea, tallinlane, kes huviga on jälginud oma kodulinna ajalugu, arengut, sealset elu-olu ja Tallinna kohta kogutud muistendeid. Ta on nendest noppinud üksikuid rohkem tähelepandavamaid lugusid. Autor palub lugejaid, kellel esitatud lugudele on lisada täiendavat, või kes ise tahaksid mõnest asjast rohkem kuulda, kirjutada tema nimele „Vaba Eestlase" aadressil. Joonealune kulgeb läbi kümne ajalehe numbri.

EESTLASTE KESKNÕUKOGU KANADAS UUE KOOSSEISU KANDIDAADID

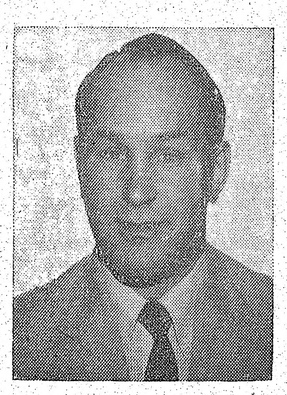

ERIK ALTOSAAR

on EKN-u kolme viimase koosseisu liige, endine juhatuseliige ja revisjonikomisjoni liige. Ta on Eesti Sihtkapital Kanadas finantskomitee liige ja Toronto Vana-Andrese koguduse nõukogu liige. Lõpetanud McGill Ülikooli B.Sc. kraadiga ja Queens' Ülikooli B.Sc. kraadiga elektriinseneri alal. Töötab elektroonilise protsess kontrolli alal juhtivas ametis.

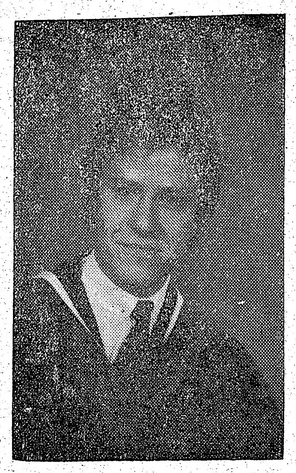

REIN ANDRE jun.

23. a. vana. Lõpetanud Toronto Eesti Täienduskeskkooli ja York'i ülikooli (B.A.). Akadeemiline kuuluvus: Korp! Fraternitas Estica. Pooldab EKN esimehe Laas Leivati üleskutset: „Tõmbame kaasa noori!" On koostanud ja esitanud rahvuspoliitilisi ettekandeid, kaasa aidanud EKN üritustel, olnud tegev Kanada Eesti Teatri lavastustes Torontos, Vancouveris, Stockholmis ja Austraalias. Loodab aktiivselt osa võtta meie välispoliitilisest võitlusest Eesti Vabariigi iseseisvuse taastamiseks.

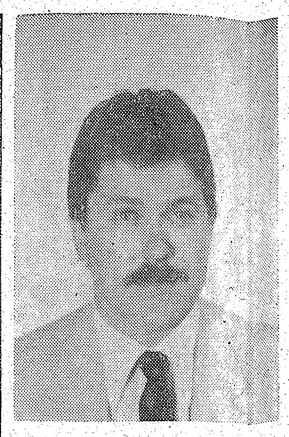

MARKUS JAAN HESS

B.A.Sc., P.Eng. Sündinud 1953. aastal Kitcheneris. Abikaasa, Eha n. Korjus, lapsed Jaan 4, Laas 2. Keskhariduse omandas Waterloo Oxford District Secondary School'is. Lõpetanud University of Waterloo 1979. aastal, B.A.Sc. kraadiga mehaanikainsenerina. Akadeemiliselt kuulub Korp! Vironiasse, s.a. seenior. Tegutseb Crothers Caterpillar Ltd. inseneri osakonna juhatajana. Aktiivselt tegutsenud eesti organisatsioonides: Kitcheneri Rahvatantsu Rühmas, Kitcheneri Eesti Seltsis, skautluses, Kalevi Võrkpalli meeskonnas ja Toronto Meeskooris. Kuulub Association of Professional Engineers in Ontario ja York Progressive Conservative Associationi liikmeskonda.

AUGUST JURS

Sündinud 15. jaanuaril, 1915. a. Kambja vallas, Tartumaal talupere-memehe pojana. Keskhariduse saanud Tartus, kõrgema hariduse omandanud kodumaa ja välismaa kõrgemates õppeasutustes, omades inseneri elukutse. Lõpetanud Eesti Vabariigi Sõjakooli. Võidelnud praeguste kodumaa okupeerijate vastu Omakaitse, Esimese Eesti Idapataljoni ja Eesti Diviisi koosseisus kompanii ülemana. Praeguse ja endiste EKN-u kooseisude abiesimees, Ülemaailmse Eesti Vabadusvõitlejate Keskuse esimees, Balti Veteranide Liidu abiesimees, Seedrioru juhatuse liige ja kauaaegne Hamiltoni Eesti Võitlejate Ühingu esimees.

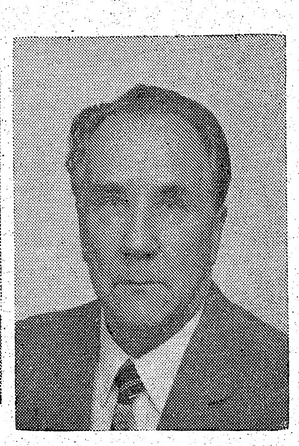

ÜLO JURIMA

Esinenud valimistel 1952. aastast alates ja kuulunud paljudesse RVN/EKN koosseisudesse. Samuti võtnud aktiivselt osa arvukatest organisatsioonidest. Avaldanud kirjutisi koguteostes, ajalehtedes ja ajakirjas „Rahvuslane". Kogunud ja avaldanud trükis eesti vanasõnu ja rahvanalju. Õppinud ülikoolis põllumajandust ja osavõtnud sõjast kodumaa kaitsel. Esinenud kõnedega ja referaatidega eestluse ideoloogia ja rahvuspoliitilistel teemadel. Parempoolne eesti rahvusideoloogia kandja ja kaitstja.

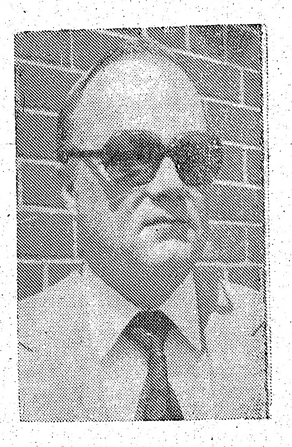

ENN KIILASPEA

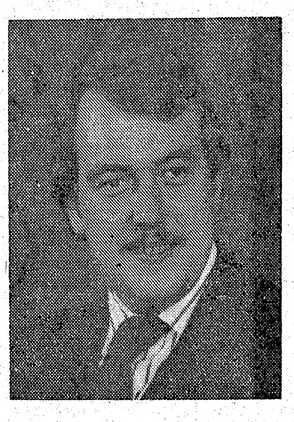

JAAK KIVIK

Sündinud Montrealis 1952. a. Omandanud seal alg- ja keskhariduse. Umberasudes Torontosse 1969. a. jätkas haridust Waterloo Lutheran ülikoolis ja Ryerson Polytechnical Instituudis. On olnud eesti ühiskonnas juhtivalt tegev Eesti Üliõpilaste Seltsis ning kirikutes muusika alal. On olnud EKN liige 1978. a. alates. Ametialaliselt teenib Greyhound Bussi liini Ontario piirkonna turustamise (marketing) juhatajana.

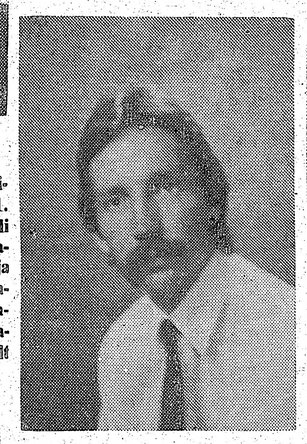

PEETER ALTOSAAR

Sündinud Tallinnas 1944. a. Emigreerus Rootsist Kanadasse 1951. a. Lõpetanud McGill ülikooli B.Sc., Dip.Ed. ja Dip.Man. kraadidega. Praegu keskkooli õpetaja Westmount High School'is õpetades computer science ja matemaatikat. Töötanud Malaisias, Jaapanis ja Nigeerias. Akadeemiliselt kuulub Korp! Frat. Esticasse.

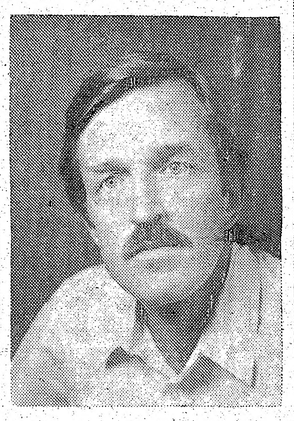

PRIIT ARUVALD

Sündinud 1956. aastal Torontos. Lõpetanud Toronto Ülikooli B.A. kraadiga. Lõpetanud Toronto Eesti Keskkooli. Olnud tegev pikemat aega eesti ühiskonnas mitmel alal. Töötab täisajaliselt EKN'u peasekretärina. Kuulub Balti Liidu juhatusse. Esinenud kõnedega ja ettekannetega eesti teemadel.

TARMO HEYDUCK

Sündinud 1950. a. Rootsis. Kõrgema hariduse alustanud Torontos, kus lõpetas Toronto ülikooli B.A. ja B.Ed. kraadidega. Lõpetanud Brock ülikooli M.Ed. kraadiga. Elukutselt pedagoogika ekspert ja töötab praegu inglise osakonna abijuhatajana St. Catharines'i keskkoolis. Endine Jõekääru suvekodu kasvataja ja abijuhataja, EÜT abiesimees, Tallinna paviljoni linnapea, Tartu College'i abimajahoidja. Aidanud korraldada mitmeid eestlaste üritusi, kaasaarvatud vabariigi aastapäevade aktused ja eestikeelsed televisioonisaated. Akadeemiliselt kuulub Korp! Vironiasse.

KALJU JÕGI

Sündinud 1. mail 1927 Tartus. Lennuväepoisina osa võtnud viimasest sõjast. Veetnud aega „Uklei rohelises põrgus" ja Zedelghemis „traataias". Kaasa löönud Karavanide, Balti õhtute ja Estode organiseerimisel. Levitanud eesti kirjandust ja korraldanud ringreise kaasmaalastele. Olnud Rändraamatu aktsioonitoimkonna ja Vabadusfondi esimees ja praeguse juhatuse liige ning kuulunud EKN nelja viimasesse valitud koosseisu.

KADI KALJUSTE

Sündis 1956. a. Montrealis. Esines seal „Vikerlaste" rühmas. Tuli Torontosse 1974. a. Lõpetas Ryerson'i ajakirjanduse kraadiga. Töötas ajakirjanikuna Toronto Sun'is. Tegevus: Tallinn Festival, Caravan (Miss Esto '79); Akadeemiline Kodu; Leelo Koor; EKN ('81—85); Eesti Gümnaasiumi ajakirjanduse huviringi juht; Esto '84 Noorte Toimkonna juht. Akadeemiliselt kuulub Korp! Amicitiasse. Töötab „Public Relations" alal Toronto George Brown College'is.

PIRET KOMI

Sündinud Torontos 1955. a. Hariduse saanud Torontos ja praegu töötab Consumer Services osakonnas Royal Bank'is. Olnud juhtivalt tegev Põhjala Tütred gaidlipkonnas, Toronto Eesti Seltsis ja Akadeemilises Kodus. Akadeemiliselt kuulub Korp! Amicitiasse.

LEILA HELDE

Sündinud Torgu vallas, Saaremaal. Tegevus eesti ühiskonnas: Rootsis osavõtnud eesti gaidide tegevusest. Montrealis olnud hundujuht, Kalevi Skautlipkonna laekur, Skaudi ja Gaidisõprade Seltsi sekretär; Montreali Eesti Seltsi kauaaegne juhatuseliige, laekur ja esimees; Balti Liit Kanadas Montreali osakonna abiesimees ja laekur; Eesti Naisselts Montrealis esinaine.

Sügisel 1983 oma töökoha kaudu ümberasunud Torontosse, kus võtab osa Eesti Vangistatud Vabadusvõitlejate Abistamistoimkonna tegevusest, on Eesti Liit Kanadas sekretär ning Liidu bülletääni „Sillas" toimetaja. Eestlaste Kesknõukogu Kanadas liige. Akadeemiliselt kuulub Eesti Naisüliõpilaste Seltsi. Töötab arvepidajana.

ÜLO ISBERG

Sündinud 1952. a. Hamiltonis. Õpinud Guelph ülikoolis ajalugu ja Centennial College'is majandusteadust. Töötab real estate agendina First Commercial Realty Corp. juures ja on IBC Mortgage/Investment Consultanting firma omanik. Kuulub Leelo koori, Estonia koori, Toronto Eesti Jahtklubisse, T. E. Jahi- ja Kalameeste klubisse ja Toronto Majandusklubisse. Akadeemiliselt kuulub Korp! Frat. Esticasse.

STELLA KERSON

Sündinud Tallinnas, Eestis. Elukutselt pianist ja muusikapedagoog. Toronto Kuningliku Konservatooriumi õppejõud ja eksamikomisjoni liige. EKN'u Rahvuskultuuri komisjoni esimees. Eesti Kunstide Keskuse president. Eesti Kontsertbüroo juhataja. EKK Kultuurifondi juhatuse liige ja stipendiumifondi juhataja. ÜEP 1972 kultuuritoimkonna esimees. ÜEP ESTO '84 muusikatoimkonna juhataja. Akadeemiliselt kuulub Korp! Fidentia koosseisu. Taotleb eesti kultuuriorganisatsioonide ülemaailmset koostööd, kultuurilise informatsioonikeskuse loomist ja kultuurivaramu koondamist ühiseks kultuurikeskuseks.

AVO KITTASK

EKN'u liige (sündinud 1944. a.) on selle organisatsiooni rahvuskultuuri komisjoni esimees olnud kahes koosseisus ja juhatuseliige viimases koosseisus. Kasutades oma laval esinemisvõimeid on A. K. levitanud eesti laulu Ottawas Parlamendimäel, Balti Õhtul, tutvustades meie rahvakultuuri ning viinud külakosti meie rahvuskaaslastele ülemaailma kui ta oma kutselise karjääri reisidel käib. Olles olnud kaastegelane mitme eesti kultuurifestivali organiseerimisel on A. K. meie ühiskonnas kõikjal abivalmis olnud.

KATRIN MAY KOPVILLEM-HEYDUCK

Sündinud 1959. a. Montrealis. Üles kasvanud Quebec'is, Ontarios, Hollandis ja nüüd elab Montrealis. Hariduse saanud Burlingtonis ja Toronto Ülikoolis. Akadeemiliselt kuulub Eesti Naisüliõpilaste Seltsi. Töötanud Red Cross, CN ja Schenley juures Kanadas. Aktiivne olnud eesti laulukoorides, gaidides, Seedrioru laagris ja suveharja teadustajana. Montrealis kõnelenud Eesti Vabariigi aastapäeva aktusel ja emadepäeval. Praegu kodus kahe noore lapsega.

ENDEL LINDAJA

RAFFI MOKS

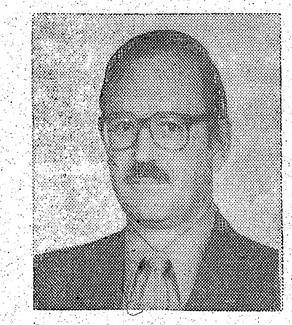

TORMI HEINMAA

Sündinud 1933 Virumaal. Lõpetanud Toronto Ülikooli tsiviilinsenerina ja saavutanud magistrikraadi Syacuse'is. Oli 20 aastat Kanada sõjaväes baasiinsenerin ning töötas ka Saksamaal ja Ühendriikides. Valis majorina varase pensioni ja on praegu kõigi Ottawa riigimajade mänadzher. Abielus endise Tiiu Plutusega. On Ottawa Eesti Seltsi abiesimees.

MATI EPNER

Sündinud Eestis 1943. a. Hariduse saanud Torontos, lõpetas ülikooli 1967. a. B.Sc. Phm. (farmakoloog) kraadiga. On olnud EKN'u, Balti Liidu ja Ikestatud Rahvaste grupi juhatuste liige. On ka praegune EKN väliskomisjoni esimees. On omanud apteegi, nimelt Kipling Chemists, 15 aastat.

EESTLASTE KESKNÕUKOGU KANADAS UUE KOOSSEISU KANDIDAADID

ENE-ANN KUKK-SHEWCHUK

Sündinud 1937. a. Tartus. Lõpetanud Carleton ülikooli B.A.H. (poliitiline teadus ja ajalugu). Osalenud Ottawa Eesti Seltsi juhatuses, olles silmapilgul seltsi esinaine. Kuulub liikmena Kanada Euroopa Ikestatud Rahvaste Nõukogusse — Ottawas, samuti on liige Canadian Human Rights Foundationis. Osalenud aastaid Ottawa Folk Arts Council'is, kes korraldab igal aastal Homelands näituseid (võrdub Karavaniga Torontos), et tutvustada kanadalastele Eesti ajalugu ja praegust okupeeritud maa olukorda. Eesmärgiks on, et meie vabas Läänes elunevate eestlaste kohuseks on ja jääb võidelda meie ikestatud kodumaa ja rahva eest.

LAAS LEIVAT

Sündinud 1941. aastal, Hiiumaal. Hariduse saanud Kanada ülikoolides. Teeninud Kanada mereväes. EKN XI koosseisu esimees. Balti Liidu esimees. Ikestatud Rahvaste Komitee juhatuses. Elukutseliselt publitsist kanada kirjastuse juures.

MAIKI ANDRE LUPP

Sündinud 1957. a. Torontos. Lõpetanud Toronto Eesti Täienduskeskkooli cum laude ja York ülikooli B.A. ja B.Ed. kraadidega. Õpetaja keskkoolis ja York ülikoolis hariduse fakulteedis, EKN XI koosseisus Noorsootöö Komisjoni juhataja. Komisjoni tegevuskavas on olnud: ülemaailmne ESTO Kirjasõprus, sega-abieluliste ja eestlusest eemale jäänud kaasmaalaste kaasatõmbamine eesti ühiskonda ja Eesti dissidentide tutvustamise- ja toetamise aktsioonid.

REET MARTEN-SEHR

B.A., Bach. of Fine Art, B.Ed. Sündinud 1949 aastal Rootsis. EKN'u koosseisu liige 1982—85. Noorsootöö komisjoni liige ja Estex '84 koordinaator. Aastaid aktiivne Kanada ja Ontario Progressive Konservatiivide parteis, kampaaniate abistajana ja valimiste delegaadina. Endine EKK juhatuseliige, Karavani pidustuste korraldaja ja TES Lasteaia õppejõud. Laulab Estonia kooris. Elukutseliselt õpetaja.

RUHO PALUOJA

Sündinud 1947. aastal Saksamaal. Canadian Multicultural Council liige, Scarborough Multicultural and Race Relations Committee juhataja. York Scarborough Federal P.C. Association'i abiesimees ja Scarborough North Provincial P.C. Association'i juhatuse liige. Laekur East European P.C. klubis. On olnud tegev Eesti ühiskonnas, kaasaarvatud ESTO '84 korraldamisel. Elukutseliselt „Chartered Cartographer" ja õpetab kartograafiat Seneca College'is.

ANNA KADRI ROMAN

B.Sc., B.L.A. Sündinud 1959. a. Torontos. Lõpetas Toronto Eesti Seltsi Täienduskooli ja Keskkooli. On aktiivne liige olnud Põhjala Tütarde gaidrühmas, Kungla rahvatantsijatega, Kalev Estienne võimlejatega, Leelo kooris ja Gaidide kooris Torontos. Lõpetas 1979. a. Guelphi ülikooli Bachelor of Science kraadiga biokeemia alal ja 1985. a. kevadel Toronto ülikooli, saavutades Bachelor of Landscape Architecture. Akadeemiliselt kuulub Korp! Amicitia'sse, olles Toronto koondise esinaine 1981—1984. On Lõuna-Ontario Eesti Seltsi Lastesuvekodus Seedrioru olnud kasvataja ning 1984. a. laagri juhataja. On liige Ontario Association of Landscape Architects (O.A.L.A.). Kuulub Estonian Progressive Conservative Club.

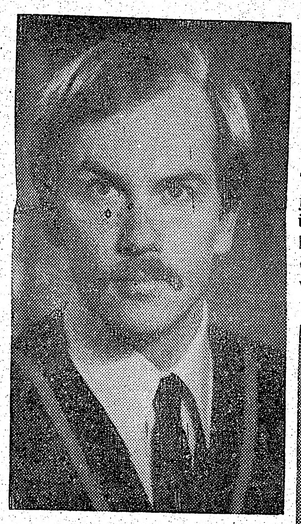

ENN ALLAN KUUSKNE

Advokaat, Notar. Sündinud 4. apr. 1953. Lõpetas UTS keskkooli a. 1971. Lõpetas North Texase Ülikooli muusika alal a. 1979. Saavutas õigusteaduses LL.B. kraadi a. 1981 ja sooritas advokaadi eksamid Osgoode Hallis a. 1983. Töötab Fleming, Smoke ja Burgess'i advokaadi firmas. On oma kutsealal tihedas koostöös eesti kaasmaalastega ja on kuulunud kolm ja pool aastat Eesti Abistamiskomiteesse juhatuseliikmena.

VOLDEMAR MADISSO

Diplomeeritud insener (Karlsruhe ülikool), magister (Waterloo ülikool); töötab eriteadlasena Bell Telephone Co. juures. Tegutsenud juhtivalt mitmeis eesti ja kanada ühiskondlikes, poliitilisis, seltskondlikes ja kutselisis organisatsioonides. Korduvalt vääristatud rindevõitlejana.

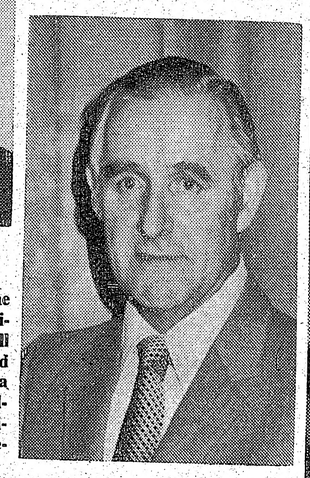

HANS LUPP

Eestlaste Kesknõukogu Kanadas abiesimees ja endine esimees ning EKN valitud liige alates teisest koosseisust. Ülemaailmne Eesti Kesknõukogu liige. Eesti Sihtkapital Kanadas esimees. Toronto eesti koolide komitee esimees. Sündinud Viljandimaal 1921. Tehnilise hariduse omandanud Eestis ja Rootsis. Konsulteeriva insenerfirma Hatch Associates Ltd. kaasomanik (associate), tegeledes tööstuslike projektide kavandamise ja ehitamise juhatajana.

JOHANNES PAHAPILL

Sündinud Saaremaal 1929. a. Lõpetanud Toronto ülikooli inseneriteaduse alal 1957. a. B.Sc. (mech. eng.) kraadiga. Saavutanud magistrikraadi MA.Sc. (management science) Waterloo ülikooli juures 1979. a. Töötanud viimase 10 aasta jooksul Ontario provintsivalitsuse juures vanglate valitsuse ministeeriumis. Tegev olnud eesti ühiskonnas mitmel alal. Endine EKN liige ja juhatuse liige, Akadeemiliselt kuulub Korp! Frat. Esticasse, kus on ka endine seenior.

UDO PETERSOO

Sündinud 1934. aastal Tallinnas. Omas hariduse Eestis, Rootsis ja Kanadas. Lõpetas ülikooli ja usuteadusliku seminari Waterloos. Töötas gümnaasiumiõpetajana ingliskeele alal kuni 1982. aastani, mil asus tööle EELK Toronto Vana-Andrese koguduse õpetajana. Valiti RVN-u 7-ndasse koosseisu, kus töötas abiesimehena 1969—1973. Aastatel 1973—1981 oli EKN esimees. On olnud Balti Liidu liige ja esimees ning 1972. aastal esimese Balti Õhtu Ottawas organiseerija. Esimeste Ülemaailmsete Eesti Päevade ajal oli peakomitee liige ja Esimese Ülemaailmse Eestlaste Kongressi esimees, 1984. aastal oli ta (ESTO '84) Sini-must-valge Lipu 100. a. Juubeli Komitee esimees. Praegu on EKN juhatuseliige, Toronto Eesti Võitlejate Ühingu liige, ja teenib skautmasterina Toronto „Kalevi" lipkonda kui lipkonna vaimulik.

KRISTINA REET ROMAN

B.Sc., D.D.S. Sündinud 31. mail 1954. aastal Torontos. Lõpetas Toronto Eesti Seltsi Täienduskooli ja Keskkooli. On tegutsenud järgnevates eesti organisatsioonides: Gaidlipkond Põhjala Tütred, Toronto Eesti Rahvatantsijate Rühm „Kungla", Kalev Estienne Võimlemisrühm, Noortekoor „Leelo" ja Peetri kiriku noortekoor. Lõpetas University of Westen Ontario 1977. a. Bachelor of Science kraadiga Biokeemia alal ja jätkas õpinguid hambaarsti teaduskonnas Toronto ülikoolis, mille lõpetas 1981. a., saavutades Doctor of Dental Surgery kraadi. Avas samal aastal hambaarsti kliiniku Unionville'is. On liige Unionville'i ettevõtete ühingus. Akadeemiliselt kuulub Korp! Amicitia. On liige Toronto Eesti Seltsi Lasteaia Juhatuses, Markham Board of Trade'is, York Region Dental Society'is ja Estonian Progressive Conservative Club'is.

MALDUS MARITS

Sündinud 1924 Võrus, arst. Aktiivselt osa võtnud 34 aastat Vancouveri eestlaste usulisest, kultuurilisest ja rahvuspoliitilisest tegevusest, korduvalt juhtivatel kohtadel. Esindanud kaasmaalasi nii läänerannikul, kui Torontos ja Ottawas.

ENNO LEPNURM

Sündin d 29. märtsil 1923 Kolga vallas Harjumaal. Hariduse saanud Tallinnas ja Stokholmis. Kuulunud „Soomepoiste" ridadesse. Olnud mitmel korral VES'i juhatuses, kolmel korral esimeheks. Kuulunud V. Kirikufondi juhatusse. Balti Vabadusliidu Vancouveri osakonna asutaja, poliitvangide abistamisgrupi algataja Vancouveris. Viimased 10 aastat EKN'i abiesimeheks Läänerannikul, praegune VES'i esimees. Omanud iseseisva tööstusetevõtte üle 30 aasta ja praegu töötab paadiehituse konsultandina oma firma juures Richmondis BC.

WALTER PENT

Sündinud 1920. a. Türil. Lõpetanud 1939. a. Sõjakooli ja Lahingkooli. Lõpetanud Hannoveri Tehnikaülikooli 1948. a. dipl. insenerina. Töötab föderaalvalitsuse Avalikkude Tööde Ministeeriumis insenerina. Osalenud Kanada E. Võitlejate Ühingute Liidu juhatuses kuni 1956. a. Osalenud Montreali ja Ottawa Eesti Seltside juhatustes abiesimehena ja esimehena kuni 1971. aastani. Valitud Eestlaste Kesknõukogu 8., 9., 10. ja 11. koosseisudesse, kus osalenud juhatuses kuni tänaseni abiesimehena. Kolmeteistkümne Balti Õhtute algataja ja organiseerija Ottawa Parlamendimäel. Ida-Euroopa Ikestatud Rahvaste Komitee asutaja Ottawas ja esimene esimees 1975. a.

JÜRI MIHKEL RUUS

Sündinud 1949. a. Kopenhagenis. Hariduse saanud Ottawas, kus lõpetas Carleton ülikooli B.A. kraadiga õigusteaduse ja poliitika alal. Kolis Torontosse 1977. a. kus töötab föderaalvalitsuse juures Public Works Canada osakonnas, administratsiooni mänadzher, Ontario Region. Akadeemiliselt kuulub Eesti Üliõpilaste Seltsi, kus on esimees olnud alates 1984. a. On eesti ühiskonnas olnud tegev mitmel alal.

TOIVO SOOLEPP

Sündinud 1952. aastal Campbellfordis. Lõpetanud Ryerson'i Instituudi Electronic Engineeringu alal. Töötab Bell Canada Computer Services juhatajana. Akadeemiliselt kuulub Korp! Fraternitas Esticasse.

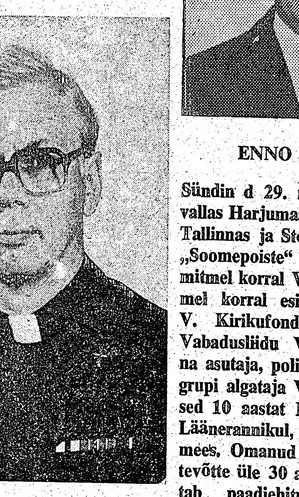

TÕNIS NÕMMIK

CD., B.A., B.D., M.Div. — Sündinud 1933. aastal Tallinnas. Hamiltoni Esimese, Toronto Jakobi ja Rootsi koguduste õpetaja. Kanada reservohvitser. Noorem skautmaster.

ALEX KÄNGSEPP

Sündinud Eestis 1925. a. Võtnud osa Teisest maailmasõjast, rindel Narva ruumis ja väljaspool kodumaad. On selgitanud Kanadas eesti rahva ja maa olukorda. Seisnud pidevalt ühenduses oma valimisringkonna parlamendiliikmetega East York'is. Töötab Toronto elektrivõrgu installeerimise töödel. Kuulub Toronto Eesti Võitlejate Ühingu juhatuse liikmeskonda. Eestlastest esindaja ABN'is.

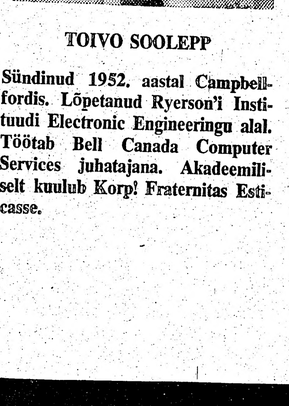

MARTIN PUHVEL

AKSEL SALUMETS

„VABA EESTLANE" on vabade eestlaste häälekandja

VABA EESTLANE

Ilmub 2 korda nädalas — reedel ja neljapäeval

Neljapäeval, 15. augustil 1985 — Thursday, August 15, 1985

ENN SAUMETS

Sündinud Rakveres 1935. Elab abikaasa ja pojaga Torontos. Lõpetanud University of Michigan (Ann Arbor) „Computer Engineering" alal, 1960. Töötas Burroughs Corporation kompaniis omal alal kuni 1963. a., millal alustas tööd omal käel ja praegu omab firma, „TI-mate Computer Limited", mis rakendab kompuuter süsteeme tööstustele. Kuulub Eesti Majandusklubi liikmeskonda. Akadeemiliselt kuulub Korp! Revelias-se.

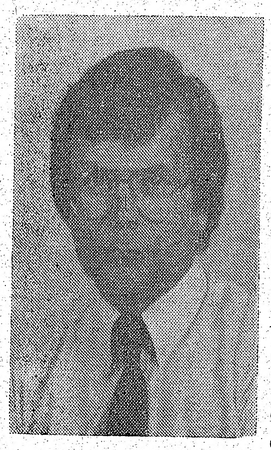

JAAN OLAF SOOSAAR

44, Dartmouth, Nova Scotia. Sündinud Schwerinis, Saksamaal ja asus Nova Scotiasse 1949. Lõpetas New Glasgowis keskkooli 1960 ja käis St. Mary's University's, Halifax. Elukutselt zhurnalist. Töötab Atlantic Television System'iga Halifaxis kus ta on peatoimetaja. Töötas 15 aastat Canadian Press'iga. Olnud abielus 22 aastat Sandra Elizabeth Mingoga, tal on kolm last, Kersti, Marti ja Jaan.

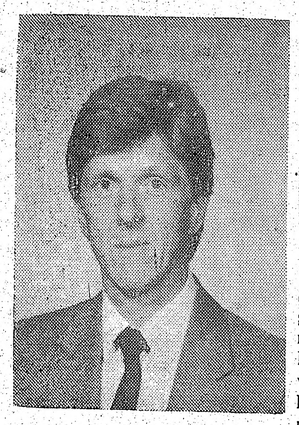

TOOMAS TREI

Sündinud Göteborgis, Rootsis 1950. a. Hariduse saanud Torontos ja lõpetanud Toronto ülikooli B.A. kraadiga ja York ülikooli MBA kraadiga. Töötab IBM Canada Ltd. juures Torontos. On olnud juhatuseliige mitmes eesti, ülikooli- ja spordiorganisatsioonides.

MEHIS VAHTRA

Sündinud 8. 9. 1959 Torontos. Lõpetanud: Toronto Eesti Keskkool (1975), New Toronto Secondary School (1977), University of Toronto Law School (1982), Law Society of Upper Canada Bar Examinations (1984). Töökoht: Procter & Gamble, Advertising Department. Ametid: Estonian Progressive Conservative Club'i esimees, Tartu College'i direktor, Korp! Rotalio endine esimees.

MARTIN TOOMES

Sündinud 1962. aastal Torontos. Lõpetas Ryerson'i Instituudi arhitektuuri alal. Õpib edasi omal alal. On olnud Eesti ühiskonnas tegev skautluses, rahvatantsus ja spordialal. Praeguselt Korp! Rotalia seenior.

NIKOLAI VALGE

Sündinud Tallinnas 1924. a. Lõpetanud J. Westholmi Poeglaste Gümnaasiumi. Siirdus Kanadasse 1948. Tegutseb juhatajana firmas. Toronto Eesti Maja ostu ja juurdeehituse aegne esimees 1959—1980. Osa võtnud laekurina Karavani „Tallinna Paviljonis". ESTO '84 abiesimees ja majandusjuht. Praegu EKN'u juhatuse liige. Vääristatud Kanada Eestlaste Teenetemärgiga ja Her Majesty the Queen medaliga 1977. a.

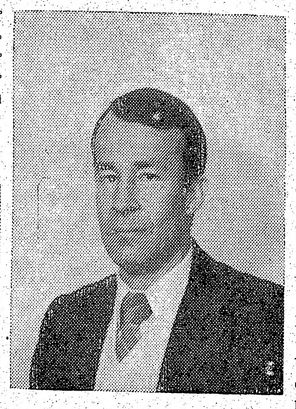

JÜRI WALLNER

Sündinud Tartus 1939. a. Emigreeris Kanadasse 1949 Saksamaalt. Lõpetas keskkooli Sault Ste. Maries ja ülikooli Waterloo University College'is B.A. kraadiga. Edasi õppis haigla administratsiooni Ottawa ülikoolis. Töötas lastehaiglas Winnipeg'is ja General haiglas Sudbury'is, kokku 16 aastat. Praegu on Ottawa Children's Treatment Centre'i juhataja. Kuulub Rotary Club of Ottawasse ja Canadian College of Health Service Executives organisatsiooni. Akadeemiliselt kuulub Korp! Rotaliasse.

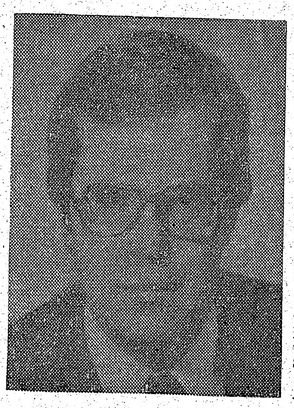

TOOMAS ÕUNAPUU

Sündinud 1946. aastal Rootsis. Lõpetanud Toronto Ülikooli B.A. kraadiga, McMaster'i Ülikooli kehakasvatuse alal ja Osgoode Law School L.L.B. Õpetanud Ryerson'is ja Shaw Business College'is. Olnud prokurör ja kohtunik Bermudas, ja prokurör Torontos kuus aastat. Praegu omab oma advokaadi firma Torontos. President Parkdale Businessmen's Association ja oli Ontario Konservatiivide kandidaat viimasel provintsi valimistel.

KANADA EESTLASED!

TOETAGE OMA VÄLISVÕITLUST.

Eestlaste Kesknõukogu Kanadas on viimase aasta jooksul suutnud läbi viia mitmeid välisvõitluslikke aktsioone, mis on Eesti maa ja rahva küsimust viinud avalikkuse ette suuremal määral kui kunagi varem. EKN arvu hulgas:

- viis läbi vastavad aktsioonid seoses Ottawas toimunud Helsingi inimõiguste konverentsiga. Valmistati 75-leheküljeline esildus, üüriti bürooruumid Ottawas ja saadeti kohale eestlaste esindajad;
- toetas rahaliselt Kopenhaageni tribunali ja vabadusristlemist, millest võttis osa EKN kulul Kanada eestlaste esindaja;
- valmistas esilduse sõjakurjategude uurimise (Deschene) komisjonile. EKN esindaja esines komisjoni ees, selgitades eestlaste seisukohti;
- pidas tihedat kontakti ajakirjandusega, tulemusega, et ajalehtedes on hiljuti ilmunud palju artikleid Eesti ja eesti dissidentide kohta.

Need ja teised aktsioonid on olnud seotud ennenägematult suurte kuludega, millega EKN on kaugelt ületanud eelarves ettenähtud kulud.

EKN vajab suuremat rahalist panust Kanada eesti ühiskonnalt kui tahame enda vabadusvõitlust jätkata samal ja isegi kõrgemal ja efektiivsemal tasemel.

EKN-u uude koosseisu liitub tõenäoliselt tunduvalt rohkem noori, kes uuendatud energiaga ja oma vabatahtliku panusega jätkavad oma eelkäijate võitlust.

ANDKE NENDELE SELLEKS OMA MAJANDUSLIK TOETUS!

Alltoodud toetussedel tagastada EKN büroole, 958 Broadview Ave., Toronto, Ont. M4K 2R6. Tshekk kirjutada Eestlaste Kesknõukogu Kanadas nimele.

Saatja nimi .....

Aadress: .....

Summa: .....

Kui erinevat soovi ei esitata, siis avaldatakse toetaja nimi ajakirjanduses ilma annetuse suurust mainimata.

Jazzworks

Tants on üks inimkonna vanimaid eneseväljenduse viise. Alul oli tants seoses maagiliste uskumistega, kus tantsus tõrjus shamaan või tark oma rütmiliste liikumistega eemale kurje vaime ja meelitas ning kutsus ligi oma nõtkumistega häid haldjaid. Ürgses ühiskonnas oli tants oluline osa usust ja elamisest.

Inimkond on shamanismi aegadest saadik palju muutunud ja tantsuga ei saa enam Andropovi taoliseid eemale tõrjuda. Muutmata aga on see, et tantsuga saab ikkagi head tuju ja meeleolu pealtvaatajaile edasi anda.

Just niisugust särtsu ja head tuju oli leida JOSEPH WORKMAN Auditooriumis 17. ja 18. juulil kui Jazzworks'i tantsugrupp esitas mitmekesise dzhässtantsu õhtu. Jazzworks'i energiliseks eesvedajaks on grupi alustaja ning juht Valve Kivilo, kes on rakendanud oma laialdasi kogemusi liikumise alal selleks, et dzhässtantsu meeleolu laiema publiku ette kanda.

Kavas leidus ni tõsist kui ka humoorikat. „Into One (For you J.T. P)", Teresa Pennachetti poolt koreografeeritud ja tantsitud soolonumber, peegeldas tantsu tundlikku ja sensitiivset külge. Elav ja energiline grupinumber „Goofers" oma kirevate kostüümide ja koomiliste liigutustega näitas kuivõrd lõbus ja murevaba võib tants olla. Huumorit ning tõsisust kombineeris „Nightfoves" kus keerlesid suitsupilves peenelt riietatud kelner ja neli musta riietatud daami üksiku suitsusõbra ümber.

Silma paistsid tantsijatest Eddie Kastrau ja Cynthia Irwin oma sujuvate ja loomulike liigutustega. Kahjuks jäi pealtvaatajatel nägemata Karen Rammul Sudburyst, kes end õnnetult vigastas harjutusel paar päeva enne etendust. Tema suur panus esinemisele, nii tantsijana kui ka koreograafina, väärib esiletoomist.

Andekas valgustuse kujundus oli meile tuntud filmimehe Alar Kivilo poolt. Kreatiivselt koostatud värvide kombinatsioonid ja tabavalt seatud lampide efektid andsid igale liigutusele ja teema muudatusele tublisti juurde.

Jazzworksil õnnestus seda head tuju ja rõõmu rahvale tuua, mis tantsule nii omane. Kavas on neil sel sügisel jälle uus dzhässtantsu õhtu. Nende hiljutise esinemise edukuse tõttu võib jälle loota huvitavat ja mitmekesist kava.

Jazzworksi kohta saab informatsiooni tel.: 360-1106.

TN

ELEKTRIK

Sisseseaded, uuendused ja parandused elumajades või ettevõtetes.

Halling 762-9190

Litsents nr. E 1044

RAAMATUPIDAJAD

JOHN E. SOOSAR
C. A.
Chartered Accountant
181 University Ave., Ste. 1802
Toronto, Ont. M5H 3M7
Tel. 864-0099

AVP SECURITY
varguse ja tule vastu
Tel. 496-2334
kodus 499-8193
Küsida ALLAN PRÜMMEL

KÕIKIDEKS KINDLUSTUSTEKS
H. LATER & CO. Ltd.
INSURANCE BROKERS
1482 Bathurst St., 4 kord
(Bathurst—St. Clair)
Telefon kontoris 653-7815 ja 653-7816

JAAN ALMER
KATUSETÖÖD
Tel. 293-2128
773-2014
Teeme uusi ja parandame vanu nii linnas kui ka suvilates.

Portlandi mõtteid

Hea vastuvõtt, hea ilm, hea tuju

Viibisin esimest korda Lääneranniku Eesti Päevadel. Peamiseks muljeks Portlandist jäi sõbralikkus: sõbralikud olid kõik korraldajad ja kogu Portlandi linn! Kui kellegi käest midagi küsisid, anti pikki-põhjalikke seletusi, tuldi kaasa teed näitama jne. See oli peamiseks tujutegevaks teguriks, millele hea ilm andis lisa.

☆

Eeskujulik oli koostöö-vaim, mis valitses Portlandi väikeses eesti ühiskonnas. Kuskilt ei kuulnud-näinud midagi hõõrumistest või rivaliteetidest. Tore oleks, kui see ka mujal järeletegemist leiaks!

☆

Avataktiks oli Metsaülikool, sedakorda vist küll pigemini „Hotelliülikool", sest metsa ei näidatud isegi mitte pildil. Selgus, et Portlandi eestlaskond on osanud tuua noored juhtivaile kohtadele. Küllap see seletab. Päevade edukust! Igatahes polnud mingit generatsioonide vahelist probleemi märgata.

☆

Sobivalt tuli MÜ-s esiettekandele Jaan Kaplinski tõlkevalimik, millega oli hakkama saanud üks Portlandi kirjastus. Selle taga seisis suurelt osalt põline mü-lane Mall Peek. Selles kultuurivahendusetöös oli tõelist ülikooli (universitas studiorum) vaimu ning see sündmus oli mulle üks Portlandi Päevade tippe.

☆

Nimepidi tuleb nimetada ka dr. Thomas Palm'i: tema aktusekõne oli jälle midagi, mida tuleb teistele eeskujuks seada. Lühike, särtsukas, paraja jao huumori ja ingliskeelsete lõikudega vürtsitatud, nii et ühelegi kuulajale ei saanud igavaks minna. Kas meil pole juba rohkem kui küllalt aktusi „tühjaks kõneldud"? Dr. Palmi kõne liiki sõnavõtud tooksid aga inimesed tagasi aktustele.

☆

Üldse olid kõned-sõnavõtud Portlandis paraja pikkusega. Märkimist väärib ka see, et ürituste algused hilinesid vaid minuti võrra, kui üldse. Eeskujulikult kulges kogu ava-aktus, mis lõi hea atmosfääri kõigeks järgnevaks. Ei olnud venitamisi, kilomeetripikkusi tervitusi ega tukkumapanevaid kõnesid.

☆

Päevade mälestuse jäädvustamise eest hoolitses grupike noormehi video- ja fotoaparaatidega. Tõesti, siin oli, mida jäädvustada, mujalgi näidata-vaadata ning selle üle järele mõtelda. Hea, et tänapäeva tehnoloogia selleks videolindi näol võimalusi pakub, mis eriti meie hajutatud olukorras marjaks ära kuluvad.

☆

Ikka jälle tuleb meelde rahvariiete-demonstratsioon, „Meie sünnimaa varamu" näitus. Olen neid ennegi näinud, kuid vahe on vist seesama mis ühe väikese ürituse ja üleilmsete Päevade vahel: meie paljude hoolsate kudujate-tikkijate-õmblejate töö pääses hoopis teisiti maksvusele. Loodan sedasama „show'd" Austraalias uuesti näha!

Vello Salo

Lääneranniku Eesti Päevade rahvamuusika ansambel Alderbrooki peol. Vasakult Kalle Meriko (Portland), Inge Kask (Los Angeles), Helga Laan (LA), Tiina Repnau (LA), Liina Teose (Portland).

Foto: Vaba Eestlane